

Letnik XXI.

Celovec, petek, 29. april 1966

Štev. 17 (1248)

Praznik delovnih ljudi

dan boja
za lepšo bodočnost

Prvi maj — mednarodni praznik dela — bo ostal v zgodovini človeštva zapisan kot dan boja za lepšo bodočnost. Nekdaj je ta dan tudi za tisti del sveta, v katerem živimo mi, pomenil dan boja za najosnovnejše pravice in svoboščine delovnega človeka. Danes se je njegov značaj spremenil vsaj za določen del sveta, kar pa seveda ne pomeni, da ne bi bilo tudi še danes na svetu milijone in milijone delovnih ljudi, kateri živijo človeka nevrjednemu življenju. Zato mora biti prvi maj za tiste narode, ki so si že priborili določeno raven socialne enakopravnosti in blaginje, v prvi vrsti praznik solidarnosti z vsemi tistimi, ki še vedno nimajo urejenega delovnega časa, ki morajo še vedno delati za sramotno nizke plače, ki so slej ko prej izpostavljeni brezobzirnemu izkoriščanju.

Mednarodno delavsko gibanje svojega boja za lepšo bodočnost nikdar ni vodilo le za manjši ali večji del človeškega rodu; njegov boj je vedel in velja tudi danes napredu in boljšemu življenju vsega človeštva. Ravno v tem je globlji pomen simbolike prvega maja, ki se manifestira v mednarodni solidarnosti — ne glede na socialni položaj, ne glede na narod ali raso. Tako nas prvi maj uči, da smo vsi ljudje enakovredni in moramo zato biti tudi enakopravni. Solidarnost delavcev vsega sveta pomeni vzajemnost, vzajemno podporo in boj in delu pri ustvarjanju družbe brez izkoriščanja in zatiranja tako v razrednem kakor tudi v narodnem pomenu.

Boj za socialno in narodno enakopravnost pa je najtesneje povezan z bojem za ohranitev miru. Mir v svetu je plemenita in nujna podlaga za vzajemnost in prijateljsko sožitje vseh razumnih ljudi ne glede na njihovo narodno rast in pripadnost, ne glede na njihovo politično prepričanje. V prizadevanjih za ohranitev svetovnega miru pa je potrebno najširše sodelovanje, ki mora biti vsakdanje in konkretno.

Zgodovina nas uči, da je v boju za ohranitev miru stal v prvih vrstah vedno delovni človek, ki se je zavedal, da brez miru tudi ni lepšega življenja. Tudi danes ne gre samo za vero v razum državnikov, vojaških voditeljev in politikov v svetu, ki je razdeljen in v katerem se spopadajo različni interesi. Ti ljudje so poklicani po naravi vodstva, ki ga imajo, da skrbijo za to, da bi bil mir bolj varovan in utrjen. Toda hkrati zastopajo tudi različne interese, pač v skladu s tem, koga in kaj predstavljajo. Nekateri izmed njih po duhu živijo še v prejšnjih časih in niso sposobni ali pa nočejo presoditi stvari po sodobnih merilih. Nekaterim krogi v svetu se dozdeva realno in dopustno, da uporabljajo silo pri zastopanju svojih interesov v razmerju do drugih držav in narodov. Zato je slej ko prej naloga naprednih ljudi in gibanj, da se združijo v sodelovanje in vzajemnem prizadevanju proti vsem poskusom sil preteklosti, da bi še naprej uveljavljale svojo politiko zatiranja in izkoriščanja.

Da bo v tem boju tudi danes in jutri moral odigrati svojo vodilno vlogo delovni človek, ni le zapoved njegove bojovite zgodovine, marveč predvsem zapoved njegove revolucionarne tradicije, ki ga je vedno postavila na čelo povsod tam, kjer se je bil boj za svetle ideale človeštva — za svobodo, demokracijo, napredek in mir. V prvih vrstah tega boja bo delavec iz držav, kjer delovni človek že uživa sadove dolgoletne borbe mednarodnega delavskega gibanja, stal rama ob rami z delavcem iz dežel, kjer še niso uveljavljene osnovne svoboščine človeka.

Vlado čakajo odgovorne naloge

V enournem govoru je prejšnji teden kancler dr. Klaus podal v parlamentu programsko izjavo nove zvezne vlade in obrazložil najvažnejše naloge, ki čakajo vladno, katero prvič po drugi svetovni vojni sestavlja ena sama stranka. Za prvi nastop nove vlade pred parlamentom je vladalo veliko zanimanje, poseben poudarek zasedanju pa je dajala navzočnost zveznega prezidenta Jonasa. Seja je potekala v več ali manj slavnostnem vzdušju, ki pa se je že dva dni pozneje med razpravo o vladni izjavi spremenilo v stvarnost, kakršno narekuje sedanje razmerje sil v parlamentu, kjer si stojijo nasproti ÖVP kot edina vladna stranka na eni ter SPÖ in FPÖ kot skoraj enako močna opozicija na drugi strani.

Kancler dr. Klaus je v svoji vladni izjavi dal glavni poudarek gospodarskim vprašanjem, o katerih obširneje poročamo na drugi strani današnje številke. Bistveno manj ali sploh zelo malo je govoril o kulturnih in socialnih problemih, razmeroma veliko prostora pa zavzema v vladni izjavi obrambna politika. V svoji zunanji politiki polaga vlada veliko važnost na prijateljske odnose z velesilami in na poglabitev sodelovanja z deželami. Podonavlja ter se zavzema za spoštovanje mednarodnih pogodb. Med najvažnejšimi točkami vladne-

ga programa je na prvem mestu ureditev odnosov med Avstrijo in EGS, takoj zatem pa sledi vprašanje Južne Tirolske, za katero je čas, da „besedam končno sledijo dejanja“.

Kljub določenemu zavzemanju za usodo južnih Tirolcev pa kancler dr. Klaus v svoji izjavi niti z besedo ni omenil manjšine, ki živijo v Avstriji — čeprav sta ga na to vprašanje s posebno vlogo izrecno opozorili obe osrednji organizaciji koroških Slovencev, čeprav je pristojnost za reševanje manjšinskih vprašanj prevzel v svojo kompetenco in čeprav je lani med svojim obiskom v Beogradu ter pozneje v parlamentu in na proslavi koroških Slovencev v Celovcu sivoesno zagotovil reševanje odprtih vprašanj v sodelovanju s prizadeto manjšino in obljubil stalno državno podporo za kulturne potrebe manjšin. V vladni izjavi je v tem oziru pozitivno edinole zagotovilo, da bo vlada tako v okviru pouka in vzgoje odraslih kakor tudi v vsem javnem življenju podpirala duha medsebojnega spoštovanja med vsemi verami, svetovnimi nazori, narodnostmi in rasami. Torej je treba z istim upravičenjem kot glede Južne Tirolske tudi v vprašanju manjšin, ki živijo v Avstriji, z vso odločnostjo ugotoviti, da „je skrajni čas, da besedam končno sledijo dejanja“.

Prvi čeprav še razmeroma „umirjeni“ primer tega, kako se bodo v bodoče odvijali odnosi med vlado in opozicijo, je nudila razprava o vladni izjavi v parlamentu. Predsednik SPÖ dr. Pittermann je kot prvi govornik opozicije zelo jasno povedal, da tega, kaj koristi državi in njenemu prebivalstvu, ne določa kancler in tudi ne vlada sama, marveč edinole poslanci kot izvoljeni zastopniki ljudstva. „Opozicija socialistične stranke bo usmerjena proti vladi in njeni politiki, nikdar pa proti republiki Avstriji, proti demokraciji in proti avstrijskemu ljudstvu. Zato vladni stranki odrekamo pravico, da bi si lastila monopol v državi, kajti republika Avstrija mora biti domovina vseh Avstrijcev.“ Ostro je obsodil tudi ponovno oživljanje rasizma v Avstriji, kot je prišlo do izraza med zadnjim volilnim bojem, ter poudaril, da se socialisti odločno distancirajo od takih metod, ki so začetek organiziranega pobijanja narodov.

Veliko pozornost je vzbudil tudi govor socialističnega poslanca dr. Kreiskega, ki je kot dolgoletni zunanji minister posebno obširno zavzel stališče do zunanjepolitičnih vprašanj. Hkrati pa je vladno izjavo kritično ocenil tudi zaradi tega, ker kancler dr. Klaus ni povedal niti besede priznanja dvajsetletnemu

ŽE DANES VABIMO!

V nedeljo 15. maja 1966 popoldne se bomo zbrali koroški Slovenci na

bratskem srečanju s Slovenci iz Italije

na Breznikovem camping-prostoru ob Zablatniškem jezeru.

Sodelovali bodo moški in mešani pevski zbori iz Koroške in Italije, skupno okoli 450 slovenskih pevk in pevcev, ki se bodo predstavili z bogatim pevskim sporedom. Poleg tega bo nastopila tudi godba na pihala.

Že danes opozarjamo na to prireditev, ki bo doslej največje srečanje Slovencev iz Italije in Koroške. Zbrali se bomo v čudovitem kraju Podjune, da prisluhnemo dragi nam slovenski pesmi, hkrati pa izpričamo živo povezanost Slovencev v zamejstvu.

Mednarodni poziv Ameriki

naj preneha z vojno v Vietnamu

V Rimu je pred nedavnim zasedala mednarodna konferenca pacifistične organizacije nasprotnikov vojne. Na tem velikem zborovanju so sodelovale številne ugledne osebnosti iz raznih držav. Udeleženci so razpravljali o perečih mednarodnih vprašanjih ter odločno obsodili vsako uporabljanje oborožene sile pri reševanju sporov.

Posebno obširno so se bavili s sedanjim položajem v Vietnamu ter naslovili na Ameriko poziv, naj preneha z oboroženim vmešavanjem v notranje zadeve tujih držav. V zvezi z vietnamskim vprašanjem so sprejeli tudi posebno resolucijo, v kateri pozivajo vse včlanjene organizacije, naj na svojih ozemljih razvijajo naslednje akcije:

● V državah, katerih vlade na kakršenkoli način podpirajo Ameriko glede Vietnama, naj razvijejo kampanjo prepričevanja, da bi vlade povsem odtegnile to podporo, kajti tudi najmanjša podpora zadostuje ameriški vladi, da pred svojim narodom proglašajo splošno soglasje z njeno vojno v Vietnamu.

● Člani organizacije naj stopijo v stik z desetinami tisočev Američanov, ki kot turisti prihajajo v njihove dežele ter jim skušajo pojasniti, s kakšno grozo gleda svet na ameriško početje v Vietnamu.

● V deželah, kjer so razmeščene ameriške čete, bi bilo dobro aktivno in prijateljsko prepričevati pripadnike teh vojaških sil, da imajo na osnovi mednarodnega prava tudi nepacifisti pravo in moralno dolžnost, da se uprejo bojevanju v vojni, kakršna je v Vietnamu.

● Da skušajo njihove vlade preko uradnih kanalov in s prostovoljnimi prispevki zbirati pomoč v zdravilih za najbolj prizadeta področja v Severnem in Južnem Vietnamu in pošiljati tja tudi ekipe zdravnikov.

● Da mobilizirajo vplivne osebnosti, ki bi s svojim ugledom lahko vplivale na voditelje ameriške politike. Skušajo pa naj tudi z drugimi akcijami, zlasti z demonstracijami, prisilijo ameriško vladno, da bo upoštevala čedalje bolj naraščajoče nasprotovanje njeni politiki v Vietnamu.

Čedalje širši obseg pa zavzema odpor proti ameriški vojni v Vietnamu tudi v Ameriki sami, kjer skoraj ne mine dneva, da ne bi tisoči Američanov protestirali proti sedanjim politiki washingtonske vlade, kateri očitajo, da z njo v Vietnamu ne krši samo načelo nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav, marveč tudi najosnovnejše zakone človečnosti, ko se v boju proti osvobodilnemu gibanju vietnamskega ljudstva poslužuje zločinov, kateri se po vojni brutalnosti prav nič ne razlikujejo od tistih, ki jih je počel nacizem. Predvsem pa ameriško ljudstvo svoji vladi zameri, da mu o vietnamski vojni ne pove resnice.

Zahodnonemška vlada

odklanja zboljšanje odnosov med obema državama

Čeprav postavlja zahodnonemška vlada na eni strani v ospredje svoje politike vedno tudi vprašanje zopetne združitve Nemčije, so na drugi strani ravno bonski krogi tisti, ki se najbolj upirajo

sodelovanju ÖVP in SPÖ v vladi. Dr. Kreisky je v tej zvezi dejal, da se bo o koaliciji že v nekaj tednih in mesecih povsem drugače govorilo, namreč kot o dobi strpnosti, pametnega vladanja, pomirljivosti in varnosti.

Množica socialističnih poslancev pa v svojih izjavah zavzela stališče, da konkretnim gospodarskim in socialnim problemom ter vladi očitali niso njen program pomanjkljivost v tistih vprašanjih, od katerih pravilne rešitve zavisi nadaljnji napredek in blaginja najširših krogov prebivalstva.

vsakemu zboljšanju odnosov med obema nemškima državama. To so v Bonnu pokazali tudi zdaj, ko je zahodnonemška socialna demokratska stranka navezala stike z vzhodnonemško enotno socialistično stranko, da bi možnosti zblizanja preko meje proučila v skupnih posvetovanjih in predvsem v izmenjavi govornikov na prireditvah obeh strank.

Kancler Erhard je take poskuse ocenil zelo negativno in dejal, da sodelovanje med nemškima državama „zaradi različnih sistemov“ ni mogoče. Prav tako pa je zavrnil tudi vsako možnost za ustanovitev konfederacije med Zahodno in Vzhodno Nemčijo. Predvsem pa je nasprotoval temu, da bi pri razgovorih predstavnikov obeh držav sodelovali člani zvezne in deželne vlade.

Gospodarska vprašanja

preskusni kamen nove vlade

Nova vlada se je predstavila. V vladni izjavi, ki jo je v sredo minulega tedna pred parlamentom podal kancler Klaus, je bilo največ govora o gospodarskih vprašanjih. Tudi na tiskovni konferenci dan navrh so člani Klausovega kabineta veliko govorili o gospodarstvu. Pri tem so bili z obljubami še bolj radodarni, kot je bila vladna izjava. In končno je v petek tudi socialistična opozicija v parlamentu dokaj jasno spregovorila o taistih vprašanjih.

Vse to kaže, da bodo prihodnji tedni in meseci dela vlade in parlamenta v glavnem izpolnjeni z reševanjem in urejanjem gospodarskih vprašanj. Pot reševanja in urejanja teh vprašanj se bo vendar bistveno razlikovala od poti, ki smo se je navadili v 20 letih vladne koalicije med ÖVP in SPÖ. Sedaj med njima ni več koalicijskega odbora, ki bi iskal kompromise za bolj ali manj zaprtimi vratmi. Sedaj bosta začeli o teh in drugih vprašanjih široko in verjetno zelo dolgotrajno debato v parlamentu, katerega vloga postaja s tem vse pomembnejša, kot je bila v preteklosti.

Do prve konfrontacije in do prvega resnega merjenja sil vlade in opozicije bo prišlo že v prihodnjih 14 dneh, ko bo vlada stopila pred parlament z državnim proračunom za tekoče leto. Le-ta mora biti najpoznejše do konca junija pod streho. Poleg tega pa je kancler Klaus v vladni izjavi napovedal, da bo parlamentu že v kratkem predložil

- poročilo o izidu pogajanj z Evropsko gospodarsko skupnostjo,
- sklenitev zakonov o gospodarski rasti,
- ukrepe za olajšave na področju meznega in dohodninskega davka,
- uvedbo letnega poročila o socialnem položaju, ki ga bo pripravilo socialno ministrstvo in ki ga bo vlada predložila parlamentu,
- reformo stanovanjskega gospodarstva,
- ukrepe za regionalno strukturno politiko s posebnim oziranjem na razvoj gospodarsko zaostalih področij,
- koordinacijo in koncept na področju energetskega gospodarstva,
- trajno rešitev reorganizacije podržavljene industrije in
- načrt za sanacijo avstrijskih zveznih železnic.

Poleg teh »vročih želez« bo morala vlada na jesen parlamentu predložiti še osnutek državnega proračuna za leto 1967. Z izjemo proračuna za prihodnje leto gre pri vsem tem za stara vprašanja, ki sta jih ÖVP in SPÖ poskušali rešiti, ko sta bili še vladni koaliciji, ki pa medtem zaradi preveč nasprotujočih si stališč niso bila rešena. Ali jih bo mogoče sedaj lažje rešiti?

Izgleda, da ne. ÖVP sicer pravi, da se je v zadnjih tednih, ko se je razgovarjala s socialisti za vstop v novo vlado, z njimi o vseh teh vprašanjih že sporazumela. Ta namig vendar ne pomeni več dosti, ker do skupne vlade ni prišlo. Socialisti so bili razumljivo za sporazumno reševanje le za primer, da bodo tudi o njihovi podrobni izvedbi v vladi lahko sodelovali. To pa je ÖVP s svojo trdovratnostjo na drugih področjih preprečila.

Tako torej prihajamo v čas, ko bodo zadnja gledišča, stališča in predlogi vlade pri opoziciji v parlamentu naleteli na upravičen trd odpor. Upravičen zaradi tega, ker vlada, kjer odloča samo ÖVP, ne bo mogla do teh in tudi drugih vprašanj zavzeti drugačnega stališča, kakor ga bo zahtevala skupina finančnega in industrijskega kapitala, ki je v stranki najuplnejša. Mimo tega dejstva tudi kanclerjeva izjava, da je nova vlada »vlada za vse državljane« in njihove koristi, ne more zavesti. Socialisti so namreč kot predstavniki delovnih ljudi pri debati o vladni izjavi v petek zelo jasno postavili, da o vprašanju, kaj koristi Avstriji in avstrijskemu ljudstvu, ne more odločati vlada in vladna stranka, marveč sta za take odločitve edino pristojna parlament in avstrijsko ljudstvo.

Gotovo je, da ÖVP v bližnji bodočnosti v teh vprašanjih ne bo uveljavljala tiste trdovratnosti, ki jo je uveljavljala v prvih tednih po volitvah. Njen položaj je namreč ravno v zvezi s temi vprašanji zelo labilen. V parlamentu ima s 85 poslanci sicer 5 poslancev več, kot jih imata SPÖ in FPÖ, ki sta v opoziciji, toda pri tem se lahko opira le na 48% volivcev in na dejstvo, da je pri volitvah dobila le 19.607 glasov več kot ostali stranki v parlamentu.

Vse to kaže, da bo reševanje gospodarskih vprašanj v parlamentu najtrši oreh prihodnjih mesecev. Nedvomno bo morala vlada tako miriti napetost duhove v vrstah svoje stranke, kakor pa braniti svoja stališča pred opozicijo. Spričo tega utegnejo biti baš gospodarska vprašanja za vlado in ÖVP prvi preskusni kamen.

Pred reorganizacijo podržavljene industrije

Reorganizacija podržavljene industrije bo verjetno eno prvih vprašanj, ki ga bo nova vlada predložila parlamentu. Kakor poročajo, ima vlada že pripravljen tozadevni zakonski osnutek, v ÖVP pa že razpravljajo, koga bodo poslali na vodilna mesta v novi upravi podržavljene industrije. Po zamisli ÖVP naj bi upravo podržavljene industrije prevzela „Industrijsko upravna akcijska družba (Ivag)“, lastnik akcij v vrednosti 2 milijonov šilingov pa bi bila samo republika Avstrija. Lastnike koristi države bi na občem zboru družbe zastopal zvezni minister za promet — sedaj bi bil to minister dipl. ing. dr. Weiss — ob podpori državnega sekretarja.

Novo upravno telo podržavljene industrije bi vodila petnajstčlanski upravni svet in tričlanski direktorij. ÖVP hoče imenovanje upravnega sveta prepustiti vladi, ki pa bi bila vezana na določila, da mora sestav upravnega sveta odgovarjati razmerju

strank v parlamentu. S tem si hoče ÖVP zagotoviti večino v tem svetu.

Upravni svet naj bi bil pristojen za imenovanje direktorja, ki bi imel pravico za imenovanje nadzornih svetov po podjeljih podržavljene industrije. Poleg tega bi imel direktorij odločilno besedo o ustanovitvi, opustitvi in likvidaciji podržavljenih podjetij, odločal pa bi tudi o spremembi statuta, spojitvi in spremembi podržavljenih podjetij ter uporabi njihovega čistega dobička. Sicer bi bil direktorij vezan na pristanek upravnega sveta, kar pa nič ne bi spremenilo na dejstvo, da bi ÖVP po tej poti lahko docela uveljavljala svojo politiko do podržavljene industrije, ki pa že doslej nikakor ni bila v prid razvoja in rasti podržavljene industrije, marveč se je ravnala po interesih kapitalnih družb in privatnega kapitala.

Po predstavi ÖVP bi njen vpliv segal do poslednjega upravnega odbora podržavljene industrije. Imenovanje upravnih odborov hoče namreč prepustiti nadzornim svetom, ki bi jih imenoval in odstavljaj direktorij. Njen vpliv pa bi šel še dalje. Osnutek zakona gre celo tako daleč, da bi tudi sestav občnega zbora podjetij določal direktorij. Poslovanje Ivag naj bi po isti zamisli financirala podržavljena podjetja sama, ki bi poleg tega po osnutku zakona izgubila tudi svoj investicijski sklad.

Če ÖVP uspe, da bo ta osnutek za reformo uprave podržavljene industrije v parlamentu uzakonila, potem je precej gotovo, da bo podržavljena industrija vedno bolj izpostavljena vplivu privatnega domačega, pa tudi inozemskega kapitala, ki je prav zadnja leta v avstrijskem gospodarstvu očitno utrdil svoj položaj. Ta nevarnost je tem večja, ker se ÖVP zavzema tudi za to, da bi podržavljena industrija v prihodnje iskala svoj investicijski kapital v tujini.

Stabilizacija kupne moči je neobhodno potrebna

Zaradi neprestanih podraževanj rasti kupne moči v naši državi nikakor ne narašča več tako, kot je naraščala še pred leti. Zviševanje zaslužkov čedalje bolj zaostaja za zviševanjem cen. Od leta 1950 do leta 1965 so potrošniške cene poskočile za okroglo 200 odstotkov, zaslužki pa so narasli le za 170 odstotkov. Med letom 1963 in 1964 je kupna moč narasla še za 6,1 odstotka, med letom 1964 in 1965 pa je narasla le še za 4,2 odstotka.

Tak razvoj je sedaj sprožil spet nov val zahtev po zvišanju zaslužkov. Za 320.000 gradbenimi delavci so sedaj tudi delavci kovinske industrije in drugi po svojih sindikatih prijavili zahteve po zvišanju zaslužkov. Skupno zahteva okoli 1 milijon delavcev zvišanje svojih zaslužkov.

Po zveznih deželah gledano je kupna moč najmočnejša na Dunaju, kjer je za 74 odstotkov višja kot v državnem povprečju. Najslabša je na Niž. Avstrijskem in Gradiščanskem, kjer znaša le 69 in 60 odstotkov državne povprečja. Na Koroškem znaša 73 odstotkov.

Proizvodnja papirja v svetu narašča

Po predvidevanjih Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) utegne v prihodnjih dveh letih proizvodnja papirja in lepenke v svetu od 106,3 milijona ton narasti na 123,7 milijona ton. Največji porast pričakujejo v tem času od Sovjetske zveze, kjer se bo proizvodnja verjetno podvojila. Njen porast proizvodnje bo večji, kakor ga pričakujejo od Združenih držav Amerike in Kanade, na katere vendar odpade skoraj polovica svetovne proizvodnje, namreč 50,5 milijona ton.

Iz taiste študije je razvidno, da se bo proizvodnja papirja in lepenke v Zahodni Evropi v prihodnjih dveh letih povečala od lanskih 28,2 na 32,3 milijona ton. V Vzhodni Evropi brez Sovjetske zveze, ki ima s 3,2 milijona ton razmeroma nizko proizvodnjo papirja, tudi v prihodnje ne pričakujejo močnejšega porasta proizvodnje. Dvignila se bo kvečjemu za 500.000 ton.

Proizvodnja papirja v ostalem svetu je z ozirom na njegov obseg in število prebivalstva še zelo nizka. Od svetovne proizvodnje

odpade na Latinsko Ameriko 3,2, na Azijo 13,5, na Avstralijo 1,1 in na Afriko 0,6 milijona ton. Skupno utegne po teh območjih proizvodnja v prihodnjih dveh letih narasti le za 3,7 milijona ton, torej za manj kot v Zahodni Evropi.

Na svetovnem trgu papirja razvijajo proizvajajoče države vedno večjo konkurenco. Ta konkurenca prihaja zlasti iz držav, ki so zmogljivost svoje industrije papirja v zadnjih letih močno povečale, obratovanje pa modernizirale. To se je zgodilo predvsem v Ameriki in Kanadi, na Japonskem in po skandinavskih državah. Njihov pritisk je opazen predvsem pri cenah.

Avstrija zaenkrat še kljubuje tej konkurenci. Lani je izvozila okoli 880.000 ton papirja in lepenke, kar je za okroglo 12 odstotkov več kot leta 1964. Najbolj je lani narasel naš izvoz grafičnega papirja in sulfitega papirja za zavijanje in sicer za 24,3 in 33,5 odstotka. Količina teh vrst izvoženega papirja predstavlja vendar le eno četrtno skupnega izvoza.

Industrija Slovenije se ugodno razvija

Slovenija je letos v prvem četrtletju zabeležila ugoden razvoj svoje industrije. V primerjavi z lanskim prvim četrtletjem se je letos proizvodnja povečala za 4,4 odstotka, na nekaterih področjih pa je proizvodnja narasla za več kot 20 odstotkov. Tako je gumarska industrija svojo proizvodnjo povečala za 52, kovinska predelovalna industrija za 49, kemična industrija za 21, farmacevtska industrija za 24, industrija električnih aparatov za 38, industrija pljač pa za 25 odstotkov.

Za več kot 10 odstotkov so svojo proizvodnjo povečale še industrije umetnih vlaken, radio- in telekomunikacijskih naprav, barvaste metalurgije, električnih strojev, naprav in aparatov, nadalje industrije nafte, papirja in celuloze, galanterije in živil. Slabše so odrezale industrija predelave sadja, industrija gradbenega materiala, nadalje industrije črne metalurgije, predelave lesa, tekstilij, usnja in obutve ter proizvodnja energije.

Proizvodnje lanskega prvega četrtletja pa niso dosegle industrija opeke in strešnikov, rudarstvo ter grafična in kovinska industrija, katere razvoj proizvodnje pa kaže velike razlike. Medtem ko se je n. pr. letos povečala proizvodnja konstrukcij za 15 od-

stotkov, je nazadovala industrija reprodukcijejskega materiala in orodja za 6, industrija strojev in naprav za 4, industrija precizne mehanike za 7, cestnih prometnih sredstev za 8, industrija firnih vozil pa za 12 odstotkov.

Tekom marca se je proizvodnja tudi na teh področjih opomogla, za lansko marčno proizvodnjo je ostala le proizvodnja gradbenega materiala, ker se letošnja gradbena sezona medtem še ni začela. Lepe uspehe pa so v isli primerjavi marca dosegle kemična, gumarska, tobačna, nekovinska, papirna, usnjarska in obutvena, tekstilna, lesna in grafična industrija ter industrija barvaste metalurgije, katerih proizvodnja je bila za 10 odstotkov višja kot marca 1965.

POŠIROKEM SVETU

ZENEVA. — Na 21. zasedanju ekonomske komisije OZN za Evropo so zelo obilno razpravljali tudi o trgovini med Vzhodom in Zahodom. Predstavniki socialističnih držav so predlagali, naj komisija pripravi konkretne predloge za ukinitve vseh umetnih pregrad, ki po njihovem mnenju ovirajo razširitev trgovine med zahodnimi in vzhodnimi deželami. Zanimiva so bile ugotovitve predstavnikov Avstrije, Francije, Velike Britanije, Italije, Švedske, Finske in nekaterih drugih držav, ki so opozorili na zanimanje njihovih gospodarstvenikov za razširitev poslovnih stikov s socialističnimi državami. Vendar s strani Zahoda ob tej priložnosti niso bili izdelani nobeni konkretni predlogi.

NEW YORK. — Odbor OZN za antikolonialna vprašanja je vse britanske ukrepe v Južni Rodeziji, odkar je ta država anostavno razglasila neodvisnost, ocenil kot neuspeh v prisiljanju, da bi napravili konec rasističnemu režimu. Po štiridnevni razpravi je odbor izglasoval resolucijo, ki od Varnostnega sveta zahteva novo obravnavanje rodeziskega problema, od Velike Britanije pa bolj učinkovite ukrepe proti rasističnemu režimu v Južni Rodeziji. Posebna značilnost te resolucije je nedvomno v tem, da južnoafriško republiko in Portugalsko naravnost omenja kot zaščitniki in podporniki Smithovega rasističnega režima in tako daje Varnostnemu svetu možnost, da razširi svoje ukrepe.

BONN. — Predsednik socialno demokratske frakcije v zahodnonemškem parlamentu Schmidt je na konferenci stranke v Hamburgu izjavil, da grozi političnemu vodstvu Zahodne Nemčije „nevarnost nezaupnice“. Po njegovem mnenju ni mogoče postavljati v isto vrsto zahtev za ponovno vzpostavitev nemških meja iz leta 1937 in zahtev za ponovno združitve Nemčije.

RIM. — Socialistična in socialno demokratska stranka Italije sta začeli s konkretnim delom za združitve obeh strank. Skupni odbor, v katerem je po dvanajst najvidnejših predstavnikov obeh strank, je namreč začel pripravljati ideološko-politično osnovo za tako združitve. Za predsednika tega odbora je bil izvoljen predsednik socialistične stranke Pietro Nenni.

BERLIN. — Prejtni teden je bila v vzhodnem Berlinu proslava 20-letnice ustanovitve Enoke socialistične stranke Nemčije, katere je bila ustanovljena 21. aprila 1946 z združitvijo komunistične partije in socialno demokratske stranke Nemčije. Na slavnostni akademiji je pred več tisoč udeleženci govoril prvi sekretar CK stranke Walter Ulbricht, ki je opisal dosedanja pot in vlogo vodilne stranke v Vzhodni Nemčiji.

NEW DELHI. — Na svoji turneji po državah v razvoju se je generalni sekretar konference OZN za trgovino in razvoj dr. Prebisch ustavil tudi v Indiji, kjer je izjavil, da je bilo po prvi konferenci za trgovino in razvoj doslej le zelo malo doseženega na tem področju. Glavno krivdo je pripisal malomarnemu odnosu razvijajočih držav do resolucij, ki so bile sprejete na ženevski konferenci.

ZAGREB. — Letošnji spomladanski mednarodni velesejem v Zagrebu se je zaključil z lepimi uspehi. Svoje izdelke je razstavljalo 630 jugoslovanskih in 443 tujih podjetij iz 24 držav Evrope, Azije in Amerike. Samo specializirane razstave te prireditve si je ogledalo okoli 300.000 obiskovalcev. Navzočnost 10 tisoč poslovnih ljudi in gospodarstvenikov iz kakih 55 držav ter številni poslovni dogovori pa so dali letošnjemu zagrebškemu velesejmu poslednjo najbolj komercialno značaj.

WASHINGTON. — Ameriški podpredsednik Humphrey je izjavil, da je Amerika pripravljena sodelovati z vlado, ki bi jo svobodno izbrala južnovietnamsko ljudstvo. Dejal je, da ameriška vlada odobrava južlivo, na kateri naj bi južnovietnamsko ljudstvo iznovitnamski sklep, da bodo še letos razpisali volitve narodno skupščino. Seveda pa je Humphrey povsem zamačal dejstvo, da tega sklepa ni sprejela sedanja južnovietnamska vlada iz lastnega nagiba, marveč jo je k temu prisililo ljudstvo, ki je čedalje bolj nezadovoljno s proameriškim režimom v Saigonu.

PARIZ. — V Franciji so se že začeli pripravljati na parlamentarne volitve, ki bodo spomlad prihodnjega leta. Skupni kandidat francoskih političnih formacij centra na zadnjih predsedniških volitvah Jean Lecanuet je ustanovil poseben „demokratski center“, okoli katerega hoče stiliti vse stranke in formacije, ki so v sedanjih političnih grupacijah centra, torej vse liste, ki niso komunisti in ne degolisti. Ker pa se vodstva strank francoskega centra ne strinjajo v celoti z njegovim programom, politični opazovalci že zdaj dvomijo v njegov uspeh.

RIO DE JANEIRO. — Padobno kot pred tedni v Čilu so zdaj odkrili nacistični center tudi v Argentini. Nacistično laborišče, ki je v Pas Florensu, vodi nekdanji višji oficir nacistične vojske Walter Höcker. Argentinski tisk trdi, da je v tem laborišču pod poveljstvom nacistov veliko Argentinev na prisilnem delu.

BEOGRAD. — Preživeli zaporniki zloglasnih ustaških laborišč Jasenovac in Stara Gradiska so se tudi letos s posebnim komemorativnim zborovanjem spomnili svojih sotrpinov, ki so jih med zadnjo vojno pobili ustaši. Spominska svečanost je vsako leto ob obletnici likvidacije zadnje skupine 1200 zapornikov, od katerih se jih je 22. aprila 1945 uspelo rešiti z begom le okrog 60.

RIM. — Ob zaključku večdnega uradnega obiska sovjetskega zunanjega ministra Gromika v Italiji je bilo objavljeno skupno sporočilo, v katerem je rečeno, da Italija in Sovjetska zveza sodita, da je treba okrepi prizadevanja za udržitve mednarodne varnosti, storiti potrebne ukrepe za splošno in popolno razorožitev ter kar največ prispevati k spodbujanju in razvijanju plodnega in miroljubnega sodelovanja med državami. Med obiskom je bil podpisani Italijansko-sovjetski sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju. Gromiko pa je italijanskega zunanjega ministra Fanfanija povabil, naj obišče Sovjetsko zvezo.

PARIZ. Francoski zunanji minister Couve de Murville je trenutno na uradnem obisku v Bolgariji, kamor je včeraj prispel iz Romunije. Prihodnji mesec bo obiskal Poljsko, nato pa bo spremljal predsednika de Gaulleja v Sovjetsko zvezo, medtem ko za letošnjo jesen predvideva obiske še na Češkoslovaškem in Madžarskem.

„Miklova Zala“ iz Kostanjevice

je splošno navdušila tudi na Koroškem

„Obisk bratov in sestra nam je vedno dobrodošel, vaš pa še prav poseben, saj ste nam prinesli vero, da Zala živi v srcih vseh Slovencev. Prišli ste k nam z „Miklovo Zalo“, s prisposobo naše zvestobe domu in rodu; prinesli ste nam resnico, da Miklova Zala še ni umrla. Živela je pred stoletji prav tako kot je živela pred desetletji in živi še danes — živi, ker je ostala zvesta domu in rodu. Kot taka bo živela tudi naprej, iz roda v rod nam bo ostala simbol naše zvestobe.“

Tako je pozdravil predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter igralsko skupino Prosvetnega društva „Lojze Košak“ iz Kostanjevice, ki je minulo soboto in nedeljo v občinskem Kulturnem domu v Ločah ob Baškem jezeru z edinstvenim uspehom uprizorila Žiškovo ljudsko igrano „Miklova Zala“. Še bolj kot besede govornika pa je o tej zvestobi pričala govorica, ki jo je naše ljudstvo spregovorilo s svojo udeležbo: dvakrat — v soboto zvečer in v nedeljo popoldne — je bila dvorana mnogo premajhna, da bi mogla sprejeti vse tiste, ki so prišli od blizu in daleč, da bi spet videli in slišali večno živno zgodbo o usodi naše narodne junakinje Zale. Prišli so iz Loč in sosednih vasi, iz Zilje, iz Roža, z

ki nas nerazdružljivo povezuje mimo vseh mej in morebitnih predsodkov — ker živi v srcih vseh Slovencev.

Zato je bila tudi „Miklova Zala“ iz Kostanjevice vsa naša. Naša tako kot v nešteti predstavah Špicarjeve dramatizacije širom po naših krajih in naša enako kot v uprizoritvah Žiškove igre, ki sta jih svoječasno pionirsko pripravila dr. Mirt Zwitter v Glinjah in ing. Tonči Schlapper na Kostanjah. „Novo“ na sedanji „Miklovi Zali“ pa je bilo to, da so nam jo igralci iz Kostanjevice predstavili na ravni, ki v marsikaterem pogledu daleč presega okvir amaterstva. Čeprav je od gledalcev, ki so se v soboto in nedeljo zbrali v Ločah, skoraj vsak drugi že sam kdaj sodeloval pri

„Miklovi Zali“, je na obeh predstavah namreč prevladovalo mnenje, da je bila ta uprizoritev nekaj posebnega. Zlasti pa je to ugotovitev potrjevalo vzdušje, s katerim je občinstvo sledilo dogajanju na odru. Ravno to navdušenje predstavlja najlepše priznanje igralcem za njihov čudoviti nastop; hkrati pa pomeni, da si je Žiškova igra tudi v ožji domovini Miklove Zale zmagovito utrla pot s svojo dinamično, svojo pestro obliko in globoko vsebino. Tako bo „Miklova Zala“ še bolj kot doslej živa podoba našega ljudstva, simbol njegove nemajhne zvestobe in njegove neupogljive sile v boju za enakopravno življenje ter obstoj na domači zemlji.

Za izredni kulturni užitek, ki nam ga je posredovalo prosvetno društvo iz Kostanjevice, smo vsekakor dolžni pristočno zahvalo. S svojim obiskom na Koroškem je spletlo prijateljske vezi med domovino Miklove Zale ter malim mestecem ob Krki z bogato kulturno-umetniško tradicijo, ki se manifestira v pestrem sporedu vsakoletnega Dolnjskega kulturnega festivala. Ni

Zaključni prizor iz Žiškove „Miklove Zale“ v uprizoritvi igralske skupine iz Kostanjevice

Gur in iz Podjune; prišli so stari in mladi, zbrali smo se Slovenci iz vseh predelov južne Koroške, da z zvestobo Miklovi Zali manifestiramo hkrati zvestobo materinemu jeziku, narodu in domu.

Med gosti na prireditvi v Ločah so bili tudi jugoslovanski generalni konzul Franc Pirkovič z ženo in drugimi člani konzulata ter številni predstavniki slovenskih organizacij in ustanov na Koroškem. V imenu veččlanske delegacije iz Kostanjevice, ki je prišla pod vodstvom župana Frana Dragana, pa je spregovoril predsednik občinskega odbora SZDL Peter Markovič. Naglasil je dobrososedne odnose in prijateljsko sodelovanje med Koroško in Slovenijo ter dejal, da je skupino iz Kostanjevice ob njenem obisku na Koroškem poleg naravnih lepot dežele presenetilo zlasti veliko zanimanje našega ljudstva za kulturo.

To zanimanje za kulturo in prosveto so gostje iz Kostanjevice posebno toplo občutili na obeh predstavah v Ločah, kjer jih je občinstvo za njihovo izvršno podajanje igre nagradilo s pristočno hvaležnostjo. Morda so prišli v domače kraje Miklove Zale z deljenimi občutki; morda se je tudi med nami marsikdo bal, da „Miklova Zala“ iz Kostanjevice ne bo „naša“ Miklova Zala. Toda prireditve je enim kot drugim dokazala, da so bili vsi pomisleki neutemeljeni, da je bila vsaka bojazen odveč: „Miklova Zala“ se je znova izkazala kot vez,

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Langenscheidtovi šolski slovarji

Kadar je govora o slovarjih tujih jezikov, potem je treba posebej omeniti založbo Langenscheidt, ki si je na področju izdajanja slovarjev in drugih priročnikov za učenje ter praktično uporabo tujih jezikov zasluženo ustvarila položaj največjega tovrstnega specialnega podjetja. Njena več kot stoletna tradicija pomeni hkrati stoletne izkušnje, ki pri vsaki novi izdaji te založbe jamčijo, da so vedno boljše, popolnejše in sodobnejše.

Svojo bogato zbirko slovarjev je založba Langenscheidt zdaj razširila še na novo področje, na posebne šolske izdaje, ki pa se od njenih običajnih slovarjev razlikujejo le po manjšem formatu. Vsebinska je ostala namreč enako obsejna, kot je značilna za velika slovarska dela te založbe. Tako bo imel šolar pri učenju tujih jezikov na razpolago priročnik praktičnega formata (10×15 cm), ki pa kljub temu vsebuje vse, kar je mogoče zahtevati od sodobnega slovarja.

Doslej so v tej novi zbirki izšli slovarji angleškega in francoskega jezika, in sicer angleško-nemški (1463 strani), nemško-angleški (1309 strani), francosko-nemški (1278 strani) in nemško-francoski (1347 strani). Posamezni del obsega 70.000 do 75.000 gesel. Pri vsaki besedi je navedena pravilna izgovorjava na podlagi mednarodnih pravil, nadalje pravilna delitev po zlogih, prav tako pa vsebujejo slovarji tudi navodila za pravilno rabo predlogov, mnoga druga gramatična pojasnila, številne praktične primere in rečenice ter razumljivo bogat izbor strokovnih izrazov in neologizmov. Če k vsemu temu še dodamo, da so v slovarjih za vsak jezik posebej navedena tudi lastna imena (že samo seznam krajevnih in osebnih imen je po svoji popolnosti podoben majhnemu leksikonu) ter mere in kratic, potem pač lahko verjamemo, da se bo šolar res le težko kdaj znašel pred problemom, na katerega mu ta slovar ne bi mogel dati zadovoljivega odgovora oziroma pojasnila.

Kakor pri vseh drugih slovarskih delih, tako je založba tudi pri sestavljanju šolskih slovarjev stremela za tem, da njihova vsebina odgovarja sodobnim zahtevam, da je njihova ureditev pregledna in praktična, skratka da vsak posamezni slovar v največji meri in vsestransko ustreza tistemu, kateremu je namenjen.

V konkretnem primeru torej šolarju, ki naj bi ga spremljal od prvega do zadnjega dne šolanja in mu nudil izdatno strokovno pomoč pri učenju tujega jezika. Zato so Langenscheidtovi šolski slovarji tiskani na finem tankem papirju (torej kljub obširni vsebini zelo priročni) in opremljeni s platnicami iz umetne snovi (zato posebno trpežni).

Naročite jih lahko tudi v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu, Wulfengasse. Posamezni del stane 14,8 marke.

Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo je operni ansambel celovškega Mestnega gledališča minulo soboto gostoval v Ljubljani, kjer je v razprodani hiši Slovenskega narodnega gledališča z velikim uspehom uprizoril opero Otta Nikolajeva »Vesele žene Windsorske«. Predstava celovških gledališčnikov je bila veliko doživetje tudi za razvajeno ljubljansko publiko, ki je posamezne umetnike že med dejanji ter celotni ansambel ob koncu predstave nagradila z navdušenim aplavzom. Hkrati pa so ljubljanci skupaj s Celovčani s to prireditvijo praznovali 350-letnico smrti Williama Shakespeara, katerega istoimenska komedija je služila kot podlaga za libreto Nikolajeve opere.

Predstave v Ljubljani sta se med številnimi visokimi gosti udeležila tudi avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Heinrich Riesenfeld in vodja kulturnega referata pri koroški deželni vladi dr. Otto M. Polley.

Gostovanje celovškega opernega ansambla v Ljubljani pomeni nadaljnji prispevek h plodni in tradicionalni kulturni izmenjavi med obema sosednima deželama. Ljubljanska Opera bo sedanji obisk celovških umetnikov vrnila v soboto 7. maja, ko bo v celovškem Mestnem gledališču gostovala z baletom »Nina« znanege slovenskega skladatelja dr. Danila Švare.

Že danes opozarjamo, da bo letošnje gostovanje ljubljanske Opere obsegalo samo eno predstavo. Zato priporočamo, da si vstopnice pravočasno preskrbite.

čudno torej, da ima to društvo skoraj neizčrpen rezervoar izvrstnih igralcev. Okoli 70 jih je prišlo v naše kraje, da nam v igri, besedi, pesmi in plesu predstavijo „Miklovo Zalo“, ki je navdušila tudi najbolj kritičnega gledalca.

Nepozabna nam bo ostala Vera Koljančičeva v vlogi Zale; njena z globokim občutkom podana igra je mnogim gledalcem izvalila solze ganotja. Posebno doživetje za vse je bil nedvomno Miha Baloh, ki je zaradi nezgode enega glavnih sodelavcev lik pred gostovanjem priskočil na pomoč kot edini poklicni igralec. V vlogi Davorina, katerega je Žižek v svoji „Miklovi Zali“ namenil glavno mesto poleg naslovne junakinje, je presegel vsa pričakovanja: njegov nastop je bil absolutni višek uprizoritve, vreden velikega umetnika. Stari Serajnik (Ivan Mlakar) je tu in tam morda napravil vtis mehkości, vendar je suvereno obvladal sceno s svojo impozantno pojavno vodje upornih kmetov, kakor je tudi Rozika Jankovič v vlogi stare Miklove prepričljivo predstavila kmečko ženo in mater, ki po izgubi moža pogumno nosi na svojih šibkih ramenih težko breme skrbi za dom in otroke. Zalina nasprotnica v igri — Marija Šketa-Almira — je presenetila zlasti s vojo mimiko, s katero je povedala več kot v besedah. Jože Jankovič je znal v kratkih prizorih demonstrirati pristnega Tresoglava, Stane Arnšek je bil kot Miklov Marko presenelljiv predvsem v vedno ganljivem prizoru iz harema, ko v turškem ujetništvu prepozna svojo lastno hčerko Zalo, medtem ko Stanku Jordanu precej zbledela vloga Mirka očitno ni dajala dovolj priložnosti, da bi pokazal vse svoje sposobnosti. Pohvalo zaslužijo tudi vsi ostali igralci za svoje manjše vloge in za množične prizore s petjem in plesom, pri katerih so posebej navdušile stilizirane koroške narodne noše. Predvsem pa je treba izreči besedo priznanja režiserju Ladu Smrekarju, scenografu Vladu Rijavcu, koreografu Marjanu Kralju ter vsem drugim poštvalnim akterjem za kulislami, ki so nevidni za občinstvo doprinesli svoj veliki delež za čudoviti uspeh obeh predstav.

Vsem, ki smo bili v soboto in nedeljo na prireditvi v Ločah, bo ta dogodek ostal v najlepšem spominu. Pa tudi dragim gostom iz Kostanjevice je postala Miklova Zala gotovo še bolj domača, ko so svoj kratki izlet po nedeljski predstavi zaključili z obiskom v Svalnah — v rojstnem kraju Zale.

Kulturne drobtine

● S slavnostnim koncertom v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani je Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« v torek obhajal 20-letnico svojega obstoja in hkrati praznil 25-letnico ustanovitve OF. Ob svojem jubileju pa se je zbor spominjal predvsem svojega vzornika, Marcollova akademskega pevskega zbora, ki je leta 1941 skupaj z drugimi slovenskimi kulturniki in umetniki s kulturnim molkom protestiral proti fašistični zasedbi domovine. Večina njegovih takratnih članov je odšla v partizane, takoj po osvoboditvi pa je pod vodstvom Radovana Gobca znova začel s svojo dejavnostjo in si tekom dvajsetih let pridobil velik ugled ne le doma, marveč široma po svetu. V teh letih je gostoval v številnih tujih državah, s posebnim veseljem pa je nastopal pred Slovenci v Italiji in na Koroškem. 85-članski zbor, ki ga vodi dirigent Marko Munih, bo letos sodeloval tudi na mednarodnem tekmovanju amaterskih pevskih zborov v Angliji.

● Poseben dogodek za celovško gledališko publiko je bilo nedavno gostovanje »Mladega gledališča« iz Züricha, ki je na odru Komornega gledališča v Domu glasbe uprizorilo »Malega princa« francoskega avtorja Antoineta de Saint-Exupéryja. Posebnost tega ansambla je v tem, da vzgaja in pospešuje mlade talente. Tudi v Celovcu so se predstavili sami mladi umetniki, ki pa so pokazali dozorelo igro.

● Ob obletnici Leninove smrti, ki so jo v Sovjetski zvezi tudi letos počastili s številnimi prireditvami, so bile spel podeljene tradicionalne Leninove nagrade za najvišje dosežke v sovjetski znanosti, tehniki, literaturi in umetnosti. Pri letošnji podelitvi nagrad je presenetilo dejstvo, da tokrat med nagradenci ni nobenega književnika, temveč predvsem znanstveni kolektivi, ki so si pridobili posebne zasluge za največje sojetske dosežke pri osvojanju vesolja.

● Osnovna šola »Kočo Racin« v Skopju je prejela lepo darilo iz Vzhodne Nemčije: člani delovnega kolektiva Orwo so ji podarili fotografski laboratorij, katerega vrednost znaša več kot 1200 dolarjev.

● Znano francosko gledališče Comedie Française bo meseca maja izvedlo 20-dnevno turnejo po Evropi. Gostovanje se bo začelo na Poljskem, potem pa bo francoski ansambel obiskal še Madžarsko, Bolgarijo in druge evropske države.

● Egiptovski muzej v Kairu slovi po svojih dragocenih starinah iz staroegipčanske zgodovine. Ko so zdaj po šestdesetih letih prvič spel napravili točen pregled teh dragocenosti, pa so morali ugotoviti, da so »ljudskemu spominu« v tem stoletju odnesli okoli 23.000 dragocenih predmetov iz faraonskih časov. Povsem drugačno odkritje pa so napravili v kletnih prostorih muzeja: našli so nad 80.000 zgodovinskih predmetov, ki doslej sploh še niso bili na seznamih.

● V Delphiju bodo v prvi polovici junija priredili poseben festival v počastitev 2500-letnice prve gledališke predstave. Za otvoritveno predstavo 29. maja bo grško Narodno gledališče uprizorilo dramo »Agamemnon«, kateri bodo potem sledila druga klasična dramska dela v izvedbi gledaliških ansamblorov iz Moskve in Pariza. Dunajski Burgtheater se bo festivala udeležil v dneh od 17. do 19. junija z dramo »Kralj Edip«. V okviru tega festivala bo v Delphiju ustanovljen študentski center za klasične drame.

● Letos decembra bo v Varšavi mednarodni kongres gledaliških kritikov, ki se bo bavil z vprašanji kritike ter gledaliških listov. Pričakujejo, da se bo kongresa udeležilo okoli 80 prominentnih kritikov iz vseh delov sveta.

● Prihodni kongres PEN (mednarodnega združenja književnikov — op. uređ.) bo zasedel od 12. do 18. junija v New Yorku. Kongres se bo udeležilo okoli 500 književnikov, med njimi 150 ameriških.

Na kulturni izmenjavi bogata nedelja

Minula nedelja je bila na področju kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo spet zelo bogata. V Ločah nad Baškim jezerom je prosvetno društvo „Lojze Košak“ iz Kostanjevice v soboto zvečer in v nedeljo popoldne uprizorilo Žiškovo ljudsko igro „Miklova Zala“, v Borovljah pa sta kot gost delavskega prosvetnega društva „Stahlklang“ koncertirala pevski zbor in študentski sekstet prosvetnega društva „Lojze Kokol“ iz Rač pri Mariboru. Istočasno je prišlo na Jezerškem do nadaljnje prireditve v okviru medobčinske kulturne izmenjave med občinama Železna Kapla-Bela in Kranj, v Pliberku pa je SPD „Edinost“ zaključilo osemdnevno razstavo slik in risb umetnostnega slikarja Franca Boštjana iz Raven na Koroškem.

V Borovljah:

Nov most razumevanja in prijateljstva

O „Miklovi Zali“ v Ločah poročamo danes na tretji strani, o razstavi v Pliberku pa smo obširneje poročali že v zadnji številki. Danes lahko samo dodamo, da je bila razstava tudi uspešno zaključena in da so Pliberčani pokupili dobrišen del razstavljenih del. Dve slike je kupila občina Pliberk.

Ce se danes najprej ustavimo pri srečanju in koncertu v Borovljah, potem zaradi tega, ker sta ta koncert in srečanje žena, mater in deklet ter delavcev, kmetov in dijakov iz Rač z družinami boroveljskih fužinarjev in puškarjev postavila nov most prijateljstva in kulturnega sodelovanja med Koroško in Slovenijo. Izraz tega mostu je bil prisrčni sprejem v Borovljah in gostoljubnost, s katero je prosvetalec iz Rač obdaril boroveljske „Stahlklang“. Svoje nadaljnje potrdilo je ta novi most dobil v pozdravnih nagovorih predsednika „Stahlklanga“ Otta Bergmanna in predsednika prosvetnega društva iz Rač Karla Ribiča. Nedvomno najbolj pa so sklenjenemu prijateljstvu dali izraza pripadniki obeh društev, ko so se po koncertu srečali v spro-

ščeni družabnosti, v prijetnih pogovorih in skupnem prepevanju.

Gostje iz kmečko-delavskega naselja Rače pri Mariboru so v Borovljah pokazali lep izbor svojega glasbenega prizadevanja in kulturnega ustvarjanja. Petdesetčlanski zbor — po večini pripadniki mlajše generacije — je pod vodstvom svojega mladega dirigenta prof. Ivana Rožiča v mešanem in žen-

skem zboru lepo odpel vrsto razmeroma težkih skladb, čeprav obstoja šele dve leti. V sporedu so zlasti dopadle pesmi s solističnimi vložki, ki sta jih pela Irena Poljanec in Ervin Ogrner.

Lep nastop in obetajoč razvoj pa je pokazal tudi mladi društveni inštrumentalni sekstet s svojo komaj štirinajst let staro pevko Ljubico Mlakarjevo. V svojem sporedu je po večini igral skladbe in priredbe društvenikov Ivana Rožiča in 22-letnega študenta Jožeta Ekarla, kar je najbolj pokazalo kulturno tvornost prosvetnega društva tega razmeroma malega kraja.

Po koncertu, ki so mu prisostvovali tudi župan Sörgo in drugi zastopniki občine ter predsednik SPZ dr. Franci Zwitter, je zbor „Stahlklanga“ svojim gostom zapel vrsto pesmi in jim zagotovil, da jim bo s koncertom jeseni vrnil obisk v Račah.

Župan Lubas na Jezerškem:

Pevski zbor „France Pasterk - Lenart“ je sestavni del življenja naše občine

Po lepo uspelem koncertu v kinodvorani v Železni Kapli se je pevski zbor „France Pasterk - Lenart“ v nedeljo popoldne v spremstvu predstavnikov občine, župana in deželnega poslanca Lubasa, predsednika občinskega kulturnega odbora Polanška in tajnika Kurnika podal na Jezerško, da skupaj s predstavniki občine Kranj in prebivalci Jezerškega proslavijo prvo obletnico medobčinskega sodelovanja na kulturnem, športnem in gospodarskem področju. Občino Kranj je pri tem medobčinskem srečanju zastopala delegacija s podpredsednikom občinske skupščine Edom Vončino in predsednikom sveta za kulturo Pavlom Zupančičem na čelu.

V pozdravnih nagovorih zastopnikov obeh občin je bilo naglašeno zadovoljstvo in veselje, da prebivalstvo obeh občin uspešno stopa v čas, ko meja prebivalstva in njegovega hotenja ne loči, marveč ga združuje v plemenitih ciljih prijateljstva, medsebojnega izpolnjevanja in bogatenja ter mirnega sožitja v svetu. Posebno priznanje pa je pevskemu zboru izrekel župan Lubas, ki je dejal, da se je tako uspešno in aktivno uvrstil v kulturno dogajanje v občini, da ga v njenem življenju ni več mogoče pogrešati.

Pevke in pevci ter Jezerčani, ki so gostom pripravili topel bratski sprejem, so te izraze obojestranske dobre volje z navdušenjem pozdravili in jih kakor dobro izvajani

pestri spored koncerta nagradili z navdušenim aplavzom sproščenih src. V prijetni družabnosti, katero je oplešala še godba Bajdnova in fantov iz Lepene, je to srečanje utrdilo most, ki so ga prosvetna društva na Jezerškem ter v Železni Kapli in Št. Vidu v Podjuni vzpostavila že pred petimi leti in ki se je lani 24. aprila razširil na občini Železna Kapla-Bela in Kranj.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu

Vabilo na PROSLAVO MATERINSKEGA DNEVA

v nedeljo 1. maja 1966

- ob pol tretji uri popoldne in
- ob osmi uri zvečer v dvorani pri Miklavžu v Bilčovsu.

Lelos bomo dan naših mater počastili z nastopom naše otroške skupine, ki se bo predstavila z deklamacijami in igro

SIROTA JERICA

sodeloval pa bo tudi pevski zbor našega društva, ki je za počastitev naših mater pripravil vrsto lepih pesmi. Vse prijatelje našega društva in sploh vse, ki želijo z nami počastiti naše matere, vabimo k obilni udeležbi.

RAFINERIJA OB NAFTOVODU ADRIJA—DUNAJ:

Naše kraje hočejo spet opehariti za nova delovna mesta

Sredi minulega tedna je bilo vprašanje sedeža rafinerije mineralnih olj, ki je v načrtu v zvezi z gradnjo naftovoda Adria—Dunaj, postavljeno v ospredje našega zanimanja. Kakor smo že svojčas poročali, sta zahtevo po sedežu rafinerije prijavili tako koroška kot štajerska deželna vlada. S koroške strani je žel predlog za tem, da bi imela rafinerija svoj sedež v okolici Pliberka, Štajerci pa so jo hoteli imeti v Wildonu pri Grazu.

Vprašanje sedeža je na podlagi teh predlogov proučevala posebna študijska skupina, ki je svoje priporočilo, da se določi lastnik naftovoda, ki bodo rafinerijo gradili, do takratno odločilo o njenem sedežu. Časopisi, ki navadno zastopajo stališče privatnega kapitala in ÖVP, so vendar že v četrtek minulega tedna vedeli poročati, da je to vprašanje že odloženo. Po njihovih poročilih bodo rafinerijo gradili v Wildonu, ker Pliberk za njo baje ne pride v poštev.

Proti Pliberku so po istih virih predvsem nastopile privatne družbe mineralnih olj, ki so na naftovodu Adria—Dunaj udeležene s 74% deležev. Pri tem so zanimivi motivi, s katerimi poskušajo opravičiti svoje odklonilno zadržanje do Pliberka. Praviyo namreč, da je letna poraba mineralnih olj s 400.000 tonami na Koroškem premajhna in da nikakor ne odgovarja pogojem, ki so potrebni za rentabilnost rafinerije. Le-ta je po njihovem dana šele pri letni kapaciteti 1,5 do 2 milijona ton.

Ta argument je nedvomno iz trte zvit. Rafinerija na Koroškem je namreč sev. Štajerski, Salzburški in Tirolski še vedno bližja od rafinerije v Wildonu. Iz trte zvit pa je tudi argument, da bi rafinerija v bližini Pliberka škodovala koroškemu turizmu. Pliberška okolica je na koroškem turizmu udeležena le z okroglo 9000 turističnimi nočitvami na leto in ima poleg tega zelo neugodne pogoje za njegov nadaljnji razvoj.

Naravnost nesramen pa je tretji argument, ki ga navajajo krogi pri-

vatnih družb mineralnih olj, argument možnosti zaposlitve pri rafineriji. Pravijo namreč, da bi rafinerija sicer dala delo in zaslužek 350 ljudem, da pa bi bilo za to delo po naših krajih pripravnih kvečjemu 50 ljudi. Ali štejejo ti krogi naše prebivalstvo med analfabete in nomade, ki jih industrijskega dela ni mogoče priučiti.

Odklanjanje rafinerije mineralnih olj v okolici Pliberka s strani privatnih družb, ki so udeležene na naftovodu Adria—Dunaj, je docela na liniji ÖVP, ki je gradnjo odklonila kot „gospodarski nesmisel“. Tako zadržanje je poleg zadržanja ÖVP v primeru tovarne celuloze Rebrca nadaljnji očitni primer, s katerim dokazuje, da je v resnici proti vsakemu ukrepu, ki bi pomagal, da bi se naše občine gospodarsko opomogle in da bi naše prebivalstvo, ki mora v vedno večjem številu s trebuhom za kruhom v tujino, končno našlo na domačih tleh možnost zaposlitve in doprinosa h gospodarskemu napredku domačega kraja.

Slovenska prosvetna zveza

Vabilo

na Bratsko srečanje Slovencev iz Italije in Avstrije

v nedeljo 15. maja ob 1/23 uri na Breznikovem campingu

v Spodnjih Vinarah ob Zablatniškem jezeru.

Sodeluje 400 pevcevi

Selske žrtve - spomin in večni opomin

Danes pred 23 leti, 29. aprila 1943, je na Dunaju nacistični rabej izvršil obsodbo nad 13 koroškimi Slovenci iz Sel ter okolice Železne Kaple in Borovelj, ki jo je 9. aprila 1943 izrekel predsednik berlinskega Volksgerichtshofa Freissler po tridnevnem procesu v Celovcu. Obsodil jih je na smrt zaradi tega, ker usode koroških Slovencev po izselitvi aprila 1942 niso hoteli gledati prekrižanih rok, marveč so se uprli genocidu nad našim ljudstvom. Ta vzrok krivde je v teku procesa priznal tudi krvnik Freissler.

Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ v Hodišah

Vabilo na MATERINSKI DAN

v nedeljo 8. maja 1966 ob treh popoldne pri Rauschu v Hodišah.

Materinski dan bomo proslavili s

PEVSKIM KONCERTOM

moških zborov iz Hodiš in Loge vasi in mešanega zbora iz Škofič.

Po koncertu plesl Igra godba Radia Tržič.

OBČINSKI REGIONALNI NAČRT ZA RUDO

Za občino Rudo je izdelan osnutek občinskega regionalnega načrta. Ta osnutek leži v občinski pisarni in je do 20. maja 1966 za javni vpogled na razpolago. Vsak lastnik zemljišč v občini Ruda ima v tem času pravico, da vložiti proti osnutku ugovor, če misli, da ga bo izvajanje načrta pozneje prikrajšalo v njegovih pravicah do zemljišča.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BELJAK. — Konzumna zadruga Beljak bo letos investirala 8 milijonov šilingov za zboljšanje svojega poslovanja. Od 51 njenih poslovalnic ima že 22 uvedeno samopostrežbo, letos pa jo bo uvedlo nadaljnjih 10 poslovalnic. Zadruga gradi tudi novo skladišče, ki bo odgovarjalo sodobnim pogojem skladiščenja in poslovanja.

REKA PRI ST. JAKOBU V ROŽU. — V nedeljo zvečer je 78-letni upokojenec Miha Gabuc na cesti zgubil denarnico s 23.000 šilingi. Denarnico je našel 25-letni Rudi Ratz iz Sveč, ki jo je oddal na orožniški postaji.

BOROVLEJE. — Občinski svet je imel na zadnji seji v petek izredno obsežen dnevni red. Odobril je letni račun za 1965 ter sklenil dodatni redni proračun in izredni proračun za leto 1966. Skupni proračun občine bo letos znašal 17,3 milijona šilingov. Občinski svet je nadalje sklenil ureditev ceste skozi Kožentavro, pomoč pri gradnji tovarne avtomobilskih gum, ki jo hoče v Borovljah graditi celovsko podjetje Reiner, in odstop puškarške šole koroški deželni vladi.

CELOVEC. — V ponedeljek je bil na Fischlovih zemljiščih položen temeljni kamen za gradnjo velikega naselja, ki bo obsegalo 2350 stanovanj. 64 stanovanj so pričeli že pred tem graditi, v prihodnjih 3 letih pa bo na teh zemljiščih zgrajenih 1500 stanovanj. Skupno je letos v Celovcu 814 stanovanj v gradnji.

DVOR PRI PLIBERKU. — V ponedeljek ponoči je padel 57-letni upokojenec Janez Kušej v nepokrito gnojnično jamo, ki je bila do pol metra višine napolnjena z deževnico, in v njej utonil.

KOLENDAR

Petek, 29. april: Peter
Sobota, 30. april: Katarina
Nedelja, 1. maj: Praznik dela
Ponedeljek, 2. maj: Atanazij
Torek, 3. maj: Aleksander
Sreda, 4. maj: Florijan
Četrtek, 5. maj: Iranij

Mostovi rasto ...

Ko je sredi julija 1960 stopil v veljavo sporazum v maloobsebnem prometu med Avstrijo in Jugoslavijo, se je prej dokaj zaprta meja med Koroško in Slovenijo pričela naglo spreminjati v eno najbolj odprtih meja v Evropi. Iz leta v leto narašča število mejnih prehodov ljudi, ki so se prej le redkokdaj srečali in poznali. Prosvetne, športne in druge organizacije so pričele stopati na pot neposrednega prijateljskega sodelovanja in izmenjave, občine na meji pa so pričele urejati in reševati skupne probleme v prid in dobro svojih prebivalcev.

Na meji, ki je prej desetletja kamen spotike, sporov in napetosti, so pričeli rasti mostovi dobre volje, ki se čedalje bolj spreminjajo v iskreno prijateljstvo. Prav zadnji tedni nam kažejo, da se ob odprti meji uresničujejo besede partizanskega pesnika Kajuha, ko je sredi grmenja, solz in krvi druge svetovne vojne dejal:

Iz src rasto v srca mostovi
mostovi rasto
iz vseh človeških src se pno
in v vsa srca.

Vidimo in doživljamo, da ljudstvo na obeh straneh odprte meje neprenehno in v vedno večjem številu ustvarja zidake nove Evrope prijateljstva, sožitja in spoštovanja vseh njenih narodov. S tem daje zgled vsem, ki drugače tako radi beseđijo o taki Evropi, ki pa iz svojih src še niso iztrebili korenin in kali nezaupanja, samodopadanja in mržnje preteklosti.

Letošnja pomlad je posebno bogata na preizkušenih in novih primerih prijateljstva in sodelovanja na meji. Ti primeri zajemajo čedalje več ljudi obeh narodnosti, ki živita v naši deželi in ki se srečavata v območju odprte meje. In kdorkoli spregovori ob takih priložnostih, govori prepričljivo besede potrebe in koristnosti medsebojnih srečavanj, poglabljanja sodelovanja in njegovega razširjanja na vsa področja življenja na meji. Mostovi prijateljstva na meji postavljajo vse močnejši in vse trdnjši. Ob njih pa čedalje bolj odmirajo zli glasovi iz mrčnih in zaprašenih kotov in osijh gnezda preteklosti, ki so ljudstvo v tej deželi in na tej meji ščevali in razdvajali, samo da bi ga lažje obvladali in izkoriščali.

Najlepša leta človekovega življenja

Določenega odgovora na vprašanje, katera leta so najlepša v življenju človeka, seveda nihče ne more dati. Vsako razdobje ima svoje prednosti, kakor ima tudi svoje slabe strani. Nekatere sposobnosti pridejo bolj do izraza že v mladosti, druge pa šele v kasnejših letih življenja. Potrebna bi bila prava salomonska modrost, če bi hoteli na splošno ugotoviti, katera leta so najlepša. Zato tudi znanost lahko samo ugotavlja, katere lastnosti so značilne za določeno starost.

Take obsežne raziskave so se lotili znanstveniki več institutov ter na podlagi statističnih zaključkov skušali dati odgovor na najrazličnejša vprašanja glede »najlepših let« človekovega življenja. Poglejmo, kaj so ugotovili.

Kdaj je človek telesno najmočnejši?

Na podlagi statistik so ugotovili, da je to obdobje med 20. in 25. letom starosti. Tedaj so mišice in kite na rokah najbolj čvrste, ker fizična moč raste vse do sredine med 20. in 30. letom življenja. Potem začne moč mišic upadati in sicer postopoma, da človek komaj opazi, da ni več tako močan kot je bil.

Kdaj se človek najhitreje uči?

Okoli 25. leta se vsega nauči hitreje in lažje kot v katerikoli drugi dobi življenja. Sposobnost za učenje raste vse od rojstva do 25. leta, potem se z vsakim letom zmanjša približno za en odstotek. V nasprotju s splošnim mišljenjem torej niso otroška leta najprimernejša za učenje. Med 20. in 25. letom je mladina bolj dovzetna za učenje kot med 13. in 19. letom. Šele po 60. letu začne sposobnost za učenje hitro upadati. Pri 65. letih se lahko človek v eni uri nauči komaj polovico tega, kar je zmožgal pri 25. letih.

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

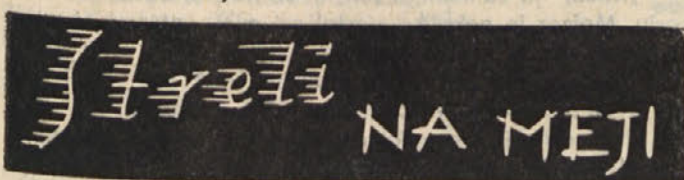
● Skupina kalifornijskih fiziologov je ugotovila, da nastane okoli vzburjenega živca magnetno polje, vendar pol tisočinke sekunde prej, kot steče po njem električni tok. To dejstvo je doslej ušlo vsem opazovanjem. Ugibajo, da je temu kriv premik naelektranih molekul v živčnem vlaknu tik pred impulzom in ta premik električno nabitih delcev ustvari magnetno polje, ki nastane ob vsakem premiku električnega delca.

● Tiskanje črk v Braillovi pisavi za slepe je vedno povzročalo težave. Traba jih je bilo vtisniti v poseben papir manilla, deformirati tkivo papirja, da bi dobili vzbokke pike. V Angliji so izpopolnili novo metodo; trde pike iz plastične snovi nalagajo na trpežen papir. Tako dobljenih pik ni moč uničiti in jih je moč tiskati na tenak papir, s čimer se za polovico zmanjša debelina knjig v Braillovi pisavi.

● Delo uslužbenca pri okencu aerotransporta v Montrealu ni težko. Ko želi izvedeti, če je prosta kakšna karta za let od Montreala do Londona, mora samo pritisniti na gumb in obvestilo dobi v nekaj sekundah. Obvestila lahko dobi za 20 tednov vnaprej. Ta izredni robot uporablja v Ameriki že dalj časa. Robot dela tako, da beleži vsako rezervacijo in tako so na voljo podatki, katera mesta so zasedena in katera prasta. Kjerkoli so povezani s tem robotom, lahko v kateremkoli času dobe potrebno obvestilo. V eni sami uri je zmožen odgovoriti tudi na 7000 vprašanj. Odgovarja z besedicama »da« in »ne«.

● Trije clevelandski zdravniki trdijo, da je duševnih boleznih krivo kopičenje neke kemične snovi, ki jo najdemo v hormonu živčnega sistema, serotoninu, v povsem normalnih živčnih celicah. Če so manjše doze te kemične snovi dali podganam, so kazale le malo sprememb, pri večjih dozah pa je povzročila prave napade, ki so trajali po uro in še več. Čeprav to še ni noben domivo, saj odpira mogoče vrata v novo vrsto raziskovanj, kar o pravičnosti domnev, pa je ugibanje vsekakor zanimivo za duševno bolnih.

Janez Svajncer:

„Ni več ljubega miru v hiši. Če se gospodar ne prepira z gospodinjo, se obreguje vame, ko da sem jaz kriva, če mu ni kaj prav. Pa še k delu me priganja. Prej vsega tega ni bilo. Vsaj ob nedeljah popoldne sva z možem imela mir. Še živina ob nedeljah počiva v hlevu.“

„Tako sem tudi jaz mislil, dokler nisem odšel v mesto. Tam je še slabše, ti povem.“ Oprl se je na ročaj in gledal zamišljeno v počiščena tla. „Reveži smo in moramo plešati, kakor nam drugi žvižgajo.“

Dekla je odnesla polno vedro mleka iz hleva in ko se je vrnila, jo je na pragu nagovoril:

„Je gospodar hud, ker sem pobegnil?“

„Nasajen je tako vsaki dan. Večkrat menda niti ne ve, kaj govori,“ je odgovorila in začela zopet molziti.

„Svetlo je že. Kje ste, da vas ne morem poklicati k zajtrku?“ sta oba hkrati slišala gospodinjin vpitje.

Razmišljal je, ali bi šel k zajtrku ali kar lačen na delo. Dekla ga je prekinila:

„Slišiš, Franc, jesti je na mizi. Le hitro se najej, potem pa opravi v hlevu. Danes bo veliko dela.“

„Me ne bodo zmerjali?“

„Zadovoljni bodo, da si prišel nazaj.“

Koruzne žgance s prežganko so pojedli. Franc je sedel poleg dekle in govoril z njo. Roman je enakomerno zajemal z veliko obrabljeno žlico. (Lepše je gospodinja hrala za boljše goste). Povečal je glavo in gledal v skledo. Gospodinja je stala pri štedilniku in se ni zmenila zanj.

Kakor vsak večer, tako je tudi noč nanosil vode v kuhinjo. Tedaj sta se srečala z Mačkom. „Zdaj bo, kar bo,“ je vztrepetal in mišice so se mu napele. Gospodar je spregovoril:

„Si napolnil vse škafe? Tako je prav, ja.“

Franc je od začudenja ostrmel, saj ni pričakoval prijazne besede.

„Drva sem že prej pripravil. Zdaj bo tudi vode dovolj. Če bo še kaj treba, bom jutri zjutraj,“ je odgovoril in hotel v stran. Blizu vrat ga je Maček ustavil:

„Tvoja teta je bila pri meni. Rekla mi je, da si se poboljšal. Le glej, da česa podobnega ne boš več storil. Hvaležen mi moraš biti, da sem bil s teboj tako usmiljen. Za dva dni bi te moral zapreti v občinski zapor. Boga hvali, da sem tako dobrega srca. Zaenkrat ti odpustim. Če boš še delal po svoji glavi, si zapomni: mojega potrpljenja bo tedaj konec!“

Stanovanje imaš in hrano in še plačujem ti, da se lahko oblečeš.“

„Gospod Maček, poboljšal se bom in vas ubogal,“ so govorile fantove usnice, kljub spoznanju, da je Maček zamolčal resnico. Ležati mora v hlevu, hrana ni kaj prida, zasluži komaj toliko kot nič. Zato naj bi mu bil hvaležen? Z izgubljenim kretno je prijel kozarec, ki ga je gospodar postavil predenj in izpil.

Ko so se na nebu prižigale zvezde, je Franc na balkonu naslonjen na ograjo strmел k potoku blizu gospodarkega poslopja. Nekje so prepevali fantje. Zdaj pojema joče, zdaj glasno se je razlegala pesem: „Srce je žalostno...“ Ko je utihnila, se je napotil v hlev in se oblečen vrgel na posteljo.

Že drugi dan je snežilo. Šentpavelčani so ostajali doma, ceste še niso zorali. Čmager je pred kočjo odmetaval sneg in z leseno lopato izgrebal gaz proti hlevu.

Liza je v izbi prebirala fižol. Otroci so se tiščali peči. V njej je prasketalo dračje, ki so ga pred snegom nanosili iz gozda. Pavel je gledal skozi okno na zasneženo pokrajino. Sneg se je usipaval z dreves.

Prebrani fižol je Liza spravljala v lončeno skledo; smeti je Pavel metal na ogenj. Vmes se je igral z Liziko konja in hlapca. Držal je motvoz, s katerim je prevezal sestrico čez ramena in se podil za njo. Razposajeno je zaklical: „Mat, jaz bom vozil s konji, ko bom velik!“

Čmager je stisnil oči v preli. Spomnil se je, kako si je tudi njen brat kot otrok želel, da bi imel konje. Potem so ga na naboru potrdili h konjenici in na vojni je bil pri konjih. Z vojne se ni vrnil. „Boš, boš, samo priden moraš biti,“ je odgovorila.

Čmager je dobrodušno pomigal otrokom in se ustavil pred Lizo. Občudoval je njene ume prste. Njemu prebiranje fižola ni šlo od rok. Luščil ga je že, to skrb pa je prepuščal ženi.

„Gaz sem napravil, da boš lahko prišla do hleva,“ je rekel.

Liza ga je hvaležno pogledala: „Saj ne bomo mogli iz hiše, če bo kar naprej snežilo.“

„Bomo pač doma.“ Naslonil se je na mizo in nadaljeval potihlo: „Ti, nekaj ti moram povedati. Slišal sem, da nas Rojs ne bo več dolgo komandiral. Skoraj bo prišel Hitler in takrat bo tudi gospoda morala delati.“

„Križ božji,“ je vzkliknila žena in se prekrizala, „kako ti govoriš!“ Strahoma je pogledala na vrata. „Bodi pa-

Odkritja tehnike

pomagajo v medicini

Z neko novo kamero, ki je občutljiva za temperaturo, je uspelo izdelati Švedom slike, ki so sestavljene iz 10 tisoč slikovnih elementov, se pravi iz stokrat sto točk. Sosednja elementa se sicer ne ločita po posebni ostrini, vendar je mogoče ločiti med njima zaradi različnih odtenkov sive barve. Ta razlika v odtenku nastopi že pri temperaturni razliki med dvema sosednjima področjema — recimo raje točkama — ki ni večja kot desetinke stopinje Celzija.

Ta kamera naj bi predvsem pomagala medicini pri odkrivanju tumorjev. Zelo občutljivi detektorji za infra rdeče žarke lovijo temperaturo posameznih delcev opazovanega predmeta ali organa, jo pretvarjajo v električno energijo in upodobijo s katodno cevjo, podobno kot televizijsko sliko. Osnovna temperatura, ki jo je mogoče upodobiti črno, se lahko nastavi s kamero na poljubno temperaturo med 25 stopinj pod ničlo do 150 stopinj nad ničlo.

30. leta, najbolj hladne pa med 45. in 50. letom. So pa ženske v vsaki starosti bolj čustvene od moških. Čustvenost moških se z leti ne menja mnogo, le med 40. in 50. letom se nekoliko poveča.

Kdaj se človekova osebnost najbolj menja?

Raziskave so pokazale, da se v razdobju med 25. in 35. letom okus in razna nagnjenja bolj temeljito spremenijo kot v katerikoli drugi dobi življenja. Starejši ljudje se vse bolj poglabljajo v svoj lastni jaz, postanejo vedno bolj samokritični in vedno bolj ljubijo samoto. Pri tem so ugotovili, da so te črte značaja močnejše pri ženskah kot pri moških. Naravno je, da z leti upada zanimanje za prejšnje zabave (ples, film, šport) in da nasprotno raste nagnjenje za kulturne prireditve, koncerte, predavanja, razstave in podobno. Vse več zadovoljstva najdemo starejši ljudje v branju; a romani jih ne zanimajo več toliko, najraje berejo časopise in ilustrirane revije. Razen tega jih z vsakim letom bolj zanima politika.

Kdaj je žena najlepša?

Tudi na to zanimivo vprašanje so raziskave dale točen odgovor. Povpraševanje med moškimi in ženskami raznih starosti je ugotovilo, da doseže žena vrhunec svoje lepote med 20. in 24. letom. Vsak peti udeleženec ankete je odgovoril, da so žene najlepše med 16. in 19. letom, vsak osmi pa, da je to šele pri 30. letu.

Ogromna bogastva na dnu morja

Lovcem na izgubljeno blago ni več treba kupovati dvomljivih zemljevidov, da bi ugotovili mesta, kjer so se nekoč potopile ladje, naložene z zlatom in srebrom. Zanje je izšla posebna knjiga z natančnim opisom ne samo območij, na katerih so posamezne galeje z dragocenim tovorom končale svojo plovbo, ampak tudi s približnimi podatki o vrednosti tovara, ki se je potopil v morske globine.

Po navedbah avtorja te knjige, ki je tudi sam izvelel v bližini filipinskih obal dragocen tovar starega srebrnega in zlatega

denarja, leži od Japonske do Indonezije in Cejlona v oceanu za več kot 60 milijonov dolarjev tega blaga.

Gre za blago, ki se je potopilo že pred sto in sto leti ali pa za tovore, ki ležijo na dnu morja šele nekaj desetletij. Omenjenih je štirinajst mongolskih džunkel, ki so se potopile 11. junija leta 1247, prav tako so za beležene ruske vojne ladje, potopljene v bitki pri Čušimi leta 1905, pa tudi ameriški parniki, ki so zadeli ob podvodne čerči blizu Hongkonga.

Najbolj bajeslovna vrednost leži v ostankih nemške jadrnice „Georg Sand“, ki se je potopila v Južnem Kitajskem morju z zlatimi palicami v vrednosti 13 milijonov dolarjev. Toda tudi mongolske džunke, ki so se potopile 700 let prej, so nosile velikanske zaloge zlata, srebra in dragih kamnov v vrednosti 11 milijonov dolarjev. Ruske križarke pa so se potopile z zlatimi in srebrnimi palicami v vrednosti 6 milijonov dolarjev.

Že desetletja poskušajo izvleči iz morja vsaj del blaga s teh ladij. Delno je to tudi uspelo, saj so masikdaj prišli na delo najbolj znani potapljači. Vendar je bila vrednost tistega, kar so izvlekli, v primerjavi z glavnimi zakladi zelo skromna. Bogastva iz morskih globin dvigajo predvsem številni prebivalci filipinskih obal, ob katerih so gusarji med špansko vojno potopili več zlatom naloženih ladij.

14

Naša prašičereja v luči razvoja povpraševanja za mesom

Iz raznih objav smo v zadnjem času lahko povzeli, da potrošnja svinjskega mesa v naši državi stalno narašča. Podatki za leto 1965 kažejo, da je potrošnja na prebivalca narasla za 2 kg na skoraj 37,5 kg. Na skupni potrošnji mesa je v Avstriji svinjsko meso udeleženo s 60,5 odstotka. Zanimivo pri tem je še, da je lani pri nas potrošnja govejega in telečjega mesa spet nazadovala. Ta razvoj vendar ni osamljen. Poročila namreč kažejo, da se tudi zahodnoevropski potrošnik čedalje bolj nagiba k svinjskemu mesu in da ne uživa več toliko govejega in telečjega mesa kot ga je, ker je zaradi popuščanja ponudbe postalo na evropskem in na svetovnem trgu drago.

O vzrokih popuščanja ponudbe govejega in telečjega mesa na evropskem in na svetovnem tržišču smo že večkrat govorili. To popuščanje ne korenini toliko v stagnaciji v govedoreji in v padanju njenega števila v nekaterih državah, kakor pa v naraščajoči potrošnji. Potrošnja govejega mesa narašča tako v državah, ki so še do nedavnega veljale za glavne izvoznice klavnih goved, kakor tudi v državah, ki so se pričele industrijsko razvijati. Kakor je razvoj industrializacije zajel večino zemeljske oble, tako je z višjimi zaslugi, ki jih prinaša, sprožil med prebivalstvom prehod od cenejše škrobnate in maščobne hrane na beljakovinsko hrano, med katero sodi zlasti meso.

Temu razvoju pa proizvodnja govejega mesa v svetu ni v stanju slediti. Ponudba klavnih goved vedno bolj šepa za povpraševanjem po govejem mesu. Zato po svetu

AVSTRIJSKI POGOJI ZA PROIZVODNJO MESNATIH PRAŠIČEV

Ravnokar dane primerjave nam dajo misliti. Misliti nam dajo predvsem v krajih, kjer smo sprči naravnih pogojev v rastlinski proizvodnji vezani na prašičerejo. To pa smo povsod, kjer zaradi lege, zemlje in vremenskih pogojev ne moremo in ne smemo kmetovanje omejiti zgolj na travništvo in na govedorejo, marveč moramo še pridelovati poljščine, ki so za poletno sušo manj občutljive, kot je travna ruša.

V takih krajih — in to so pri nas skoraj cela Podjuna, pa tudi nekateri predeli celovškega okraja — moramo posvetiti prašičereji vso pozornost. Ker pa je prašičereja zaradi menjajočega se padanja in naraščanja ponudbe klavnih prašičev v pogledu na rentabilnost pri nas zelo občutljiva, ne pridemo mimo tega, da s svoje strani napravimo vse, da bodo prašiči naglo prirastli in da bodo pridobivali čedalje več mesa in čedalje manj masti.

Ta cilj pa bomo dosegli le delno po polni krmiljenju. Najmanj tako sta za doseg tega cilja potrebna načrtna in dosledna izbira plemenskih merjascev in svinj, ki imajo prirojene in kontrolirane lastnosti dobre plodnosti, izenačenih potomcev in njihove sposobnosti za tvorbo velikih količin mesa.

Kaj nam v tem pogledu nudijo organizacije, ki se bavijo z rodovniško rejo prašičev.

Leta 1964 smo imeli v naši državi 1277 kmetij, ki so bile združene v organizacijah za rodovniško plemensko rejo prašičev. Te kmetije so imele skupno 660 plemenskih

število prašičev narašča. Po zadnjih podatkih se je v minulih desetih letih število prašičev v svetu podvojilo in doseglo rekordno število 550 milijonov komadov. Od tega odpade na evropske države 110 milijonov prašičev. Svinjsko meso dobiva na svetovnem trgu čedalje bolj na pomen.

Ta razvoj je docela v skladu s produktivnostjo mesa, ki je pri prašičih večja kot je pri goveji živini. Od krave dobimo na leto le eno tele in to tele doraste v enem letu kvečjemu na težo 350 kg. Od svinje pa lahko dobimo na leto zaroda v skupni živi teži 2000 kg. Če pri tem še upoštevamo, da je pri govedu le težko doseči klavni izkoristek 60 odstotkov žive teže, da pa je pri sodobni reji in pitanju pri prašičih mogoče doseči klavni izkoristek 80 odstotkov take kvalitete, da pride na kilogram masti tudi 4 do 5 kilogramov mesa, potem razumemo, zakaj svet s prašiči rešuje problem oskrbe z mesom.

merjascev in 2273 plemenskih svinj. Tako po merjascih kot po plemenskih svinjah je prevladovala plemenita pasma. V povprečju so te kmetije odredile na plemensko svinjo in leto 20 pujskov. Tako je letna pro-

izvodnja 1964 znašala 45.460 rodovniških plemenskih merjascev in svinj. Od tega števila je bilo prodanih drugim kmetom le 4180 svinj in 3986 merjascev, skupno torej 8148.

Po številu merjascev v državi je ta ponudba na splošno zadoščala za redno obnovo, nikakor pa ni zadoščala po številu plemenskih svinj, katerih so imeli takrat okoli 270.000. Letna ponudba rodovniških plemenskih svinj je namreč predstavljala komaj 1,4 odstotka skupnega števila plemenskih svinj v državi. To pa je že za ustrezno obnovo premalo, kaj šele za prepotrebno nujno izboljšanje kvalitete plemenskih svinj.

GLAVNA POTREBA: ZBOLJŠANJE IN IZENAČENJE KVALITETE

Da smo v takih okoliščinah še močno oddaljeni od časa, ko bomo o koroških prašičih lahko rekli, da odgovarjajo današnjim zahtevam trga, ki hoče vedno bolj mesnate in vedno manj mastne prašiče, leži na dlani. Jasno pa je tudi, da bo od nas vseh potrebnega še veliko truda, da bomo pri naših plemenskih svinjah dosegli za to potrebno plodnost, pri pitancih pa izenačenost v izkoriščanju in v priraščanju ter v njihovi mesnosti, kar vse so odločilni predpogoji za rentabilnost naše prašičereje.

Problem koroške prašičereje torej ni toliko pri merjascih in pri krmiljenju, kakor je pri plemenskih svinjah. Plodnost, izkoriščanje krme, priraščanje in mesnost so namreč lastnosti, ki so v enaki meri odvisne od merjasca in od plemenske svinje. Te last-

KAKŠNO PA JE TO RAZMERJE NA KOROŠKEM!

Na Koroškem je 1964 priznane rodovniške plemenske merjasce in svinje zrejalo le 98 kmetov, ki so imeli 181 merjascev in 266 plemenskih svinj, medtem ko imamo na Koroškem skupno okroglo 21.000 plemenskih svinj. Leta 1964 je bilo na Koroškem na 100 rodovniških plemenskih svinj prodanih le 83 priznanih mladih svinj, medtem ko jih je bilo v državnem povprečju prodanih 184. Tako plemenske svinje, ki jih je kmetom prodala Zveza koroških prašičerejcev, 1964 niso predstavljale niti pol odstotka skupnega števila plemenskih svinj.

Prav v tem pa je kardinalni problem koroške prašičereje, istočasno pa je v tem tudi izhodišče za nadaljnjo pot njenega izboljšanja.

nosti njihovi potomci podedujejo. Zato je tako stvar Zveze koroških prašičerejcev kakor tudi kmetov in njihovih organizacij za proizvodnjo kvalitetnih pujskov in pitancev, da vsa svojo pozornost posvetijo izboljšanju plemenskih svinj po ravnokar omenjenih kriterijih, torej po plodnosti, izkoriščanju krme, rasti in mesnosti.

Zaenkrat tem zahtevam še nikakor ne zadostimo v tisti meri, kot bi morali. To ugotovitev najbolj podpirajo podatki dosednjega kontrolnega pitališča kmetijske zbornice v Celovcu. Pri 539 kontroliranih pitancih s kmetij z rodovniško plemensko rejo se je pokazalo, da je bilo za kilogram prirastka v najboljšem primeru potrebnih 2,52 kg žitnih enot krme, v najslabšem pa 5,05 kg. V najboljšem primeru so pitance od 20 na 90 kg žive teže opitali v 84 dneh, v najslabšem pa v 136 dneh. Enako velike so bile razlike v kvaliteti pitancev. V najslabšem primeru je pri njih odpadlo na kilogram masti le 1,48 kg mesa, v najboljšem primeru pa 4,55 kg. Hrbtni špeh je bil v najslabšem primeru, 4,7 cm visok, v najboljšem primeru pa le še dobra 2 cm.

Te razlike so ogromne in dajejo najboljši odgovor na vprašanje, zakaj pri nas prašičereja večinoma ni rentabilna. Medtem, ko gre mast v promet kvečjemu po 12 šil. za kg, gre meso po 50 in več šilingov. Zato tudi na mast pitani prašič ne more imeti iste cene, kot pa na meso pitani.

Da bomo te razlike, ki jih srečavamo v vsej naši prašičereji, kar se da naglo odpravili, moramo na kmetiji in v občini kakor za dobre merjasce in ustrezno krmiljenje skrbeti tudi za izboljšanje plemenskih svinj. Priiti moramo do takih plemenskih svinj, ki so po prednikih in potomcih dokazale, da imajo prirojene lastnosti za najboljšo izkoriščanje krme, za najhitrejši prirastek in za najboljšo razmerje med mastjo in mesom. Dobra sta le tista svinja in tisti merjasec, ki vse te lastnosti dobro prenašata na svoje potomce. Dokler tega ne bomo napravili zastoj tarnamo, da nam prašičereja slabo donaja.

Blaž Singer

Otroke stran od kmetijskih strojev!

Naraščajoče primanjlovanje ljudi za delo po kmetijah ima za posledico, da vedno bolj silimo otroke k delu s kmetijskimi stroji. Pri tem vidimo prej delo s strojem, ki jo otrok lahko odpravi, kakor pa mislimo na nevarnost, v katero s tem otroka spuščamo. Spoznanje, kaj smo s takim gledanjem napravili in povzročili, je potem, ko je do nezgode prišlo, navadno prepozno. Spričo tega naj bodo naslednji podatki resno opozorilo, da otrok ne spada na kmetijski stroj.

V zadnjih letih je število kmetijskih nezgod, kjer so bili poškodovani in pobabljeni otroci, vidno naraslo. Od 53.000 nezgod pri kmetijskem delu, so jih leta 1964 okroglo 1600 povzročili otroci pod 15 let starosti in 3500 mladi fantje in dekleta med 16. in 20. letom starosti. 23 od teh nezgod je končalo s smrtnim izidom. 423 teh nezgod se je pripetilo pri kmečkem delu, 26% vseh otroških nezgod pri prevozu in 171 pri delu s različnimi stroji. Te nezgode so imele najhujše posledice.

Delo s stroji je delo previdnosti in zahteva določenih izkušenj in spretnosti, katerih pa otrok navadno nima. Na noben način pa šoloobvezni otrok ne spada na traktor in k vožnji z njim.

Če delo na kmetiji res ne zmoremo več, potem naj vsaj otrok ne bo žrtev tega dejstva. Mislimo raje, na kakšen način bi si drugače olajšali delo na kmetiji in ga v potrebni meri zmanjšali. Da zgolj s stroji tega vprašanja ne bomo rešili, je ravno tako jasno, kakor je jasno, da ga ne bomo rešili s pritegnitvijo otrok k delu s stroji. Iz tega gledišča je na vsak način edini izhod iz dileme, v kateri so številne kmetije, poenostavitev proizvodnje tako na polju kot v hlevu na tiste panoge, kjer delo najbolj poenostavimo in ga najbolj zmanjšamo. Ta pot za nas ne bo breme, kakor je navadno otrokova nezgoda pri delu, marveč velika korist, ker bomo z njo lahko pomnožili količine pridelkov, ki jih prodajamo.

meten, Franc, če kdo sliši, nas bodo vse skupaj zaprli. — Otroci, le igrajte se, samo glejte, da ne boste kaj potrli."

"Ne boj se, tega si nisem sam izmislil. Gospod Gojzer je tako povedal in Vinko je rekel, da ta gospod dosti ve, ker je videl že veliko sveta. Nama ne bo slabo. Hitler drži z reveži!"

"In ti to verjameš? Kdo je že kdaj z prstom mignil za viničarja?"

"Gospod Gojzer je rekel, da bodo morali gospodje z nami vred delati. Če bodo delali, potem ne bodo gospodje. To se pravi, da ne bo več gospode."

"Beži, beži. Takim obljubam ne verjamem. Bogati imajo denar, zanj pa dobiš, kar ti pozele srce. Oni si že ne bodo z delom umazali rok. Mi bomo delali zanje do smrti."

"Če ti rečem, gospod Gojzer nam je povedal, ko smo bili v Avstriji. Najprej nisem verjel. Ko sem nekaj dni premišljeval, sem začel misliti drugače. Zakaj se ne bi kdo na svetu zavzel tudi za nas? Revežev je mnogo več ko gospode. In če skupaj potegnemo, ni vrag, da nam ne bi bilo bolje. O Hitlerju pravijo, da ni imel nič svojega, a so ga le izvolili za voditelja. Njegova beseda je vse. In če zapove, da morajo vsi ljudje delati, ga bodo ubogali."

Liza je ugovarjala: "Tu pri nas ne bo mogel zapovedovati. Naš župan in orožniki..."

"...Bodo zginiti, moraš reči. Gospod Gojzer je napovedal, da bomo prišli pod tretji rajh. Oni so tako močni, da se nobenega ne bojijo. K nam bodo prišli zato, da bodo napadli gospodo. Naj pridejo, lepo jih bom pozdravil in če bodo pošteno plačali, bom delal zanje."

Po tem pogovoru je tudi Cmagereva Liza začela na tihiem upati, da bo Hitler napravil konec njeni revščini. —

Zvečer sta se Cmager in Anza ustavila v Mačkovi gostilni. Soba je bila polna tobakovega dima, vendar sta

kmalu razločila posamezne goste: kmet Jurij Bacman je sedel v kotu pri mizi in strmel iznad očal v igralne karte v svoji roki. Tam so sedeli še sodar Maks, bivši orožnik Grašič in Keglov Mirko. Financar Mojzer se je družil z dvema orožnikoma in trgovko Keglico. Ko je vstopil Vinko, so vsi pogledali proti vratom in Mirko ga je povabil: "Pisedi, s teboj sem najrajši, ti znaš vsako igro."

"Maček, prinesi pol litra," je zahtevala Keglica in kakor navadno priprla oko.

"Dosti bo, dosti," se je branil Mojzer.

Orožniški narednik Marič pa je rekel: "Prav, prav, kar prinesi. V tem vremenu je pili najbolj pametno."

"Igral bi z vami karte," se je ponudil Vinko in primaknil stol k mizi.

Keglov Mirko je pošepetal Mačku: "Čuj, prinesi karte."

"Ali ne vidiš zelenca? Žigosane imam samo ene in z drugimi ne smemo igrati pred financarji."

"Ah, saj res," se je spomnil Mirko in skrivaj pogledal Mojzerja.

Nato je opozoril Jurija, ki si je hotel z vžigalnikom prižgati cigareto: "Ti bi rad plačal kazen! Daj vstran, saj nisi doma." Jurij je urno skril prepovedano zadevo v žep.

(Ker so bile vžigalice drage, so si nekateri pomagali z vžigalpljenimi vžigalniki, čeprav so morali plačevati občutno kazen, če so jih zalotili financarji).

"Poizkusiva se na biljardu," je namignil Mirko.

"Tista palica me ne uboga," je odgovoril Vinko.

Mirko, ki se je branil poštenega dela, je hotel izkoristiti priložnost. "Na biljardu lahko igra tudi otrok."

Mojzer je pristopil k mizi in vprašal Jurija: "Kako gre? Za kaj igra?"

"Za liter vina," je pojasnil Maček. "Pa smo po četrtinkah. Jurij je dozdaj izgubil komaj eno igro. Vsak bo plačal nekaj."

"Mhm," je zamomljaj Jurij in se na pol obrnil k financarju. Mojzer je nekoliko postal pri mizi, nato pa se vrnil k družbi, kjer je klical Keglico:

"Gospod Mojzer, ste pozabili na nas?"

"Ne, ne, gospa, vaša družba mi je najljubša."

Pogledala je sramežljivo v tla in se igrala s prstom.

Maček je bankovec pomaknil pod steklenico. Financarju ni treba vedeli, da igrajo v njegovi gostilni za vino in za denar.

Stenska ura je prešla polnoč. Mojzer in orožniki so se odpravljali domov. Keglica je rdeča v obraz in zibaje se na nogah počila svojega sina:

"Ti, Mirko, ne ostani predolgo. Nočem, da bi naša hiša prišla na slab glas." Tudi ona je bila ena izmed tistih vaščank — na zunaj pobožnih in krščansko vzgojenih — v rensici pa ni priznavala niti župnika niti režima. Skrbela je samo za to, da bi si povečala premoženje. Tudi je ni bilo sram popivati v gostilni z moškimi. Toda samo z njo enakimi. Izgibala se je učitelja Breznika, ki je vlekel na "rdečo stran". Obsojal je razmere v državi in trdil, da nekoč ne bo izkoriščevalcev in izkoriščanih. Figo mu je pokazala pod nos in mu rekla, da ji takšni ljudje niso potrebni.

"Ne boj se zame, mama, nisem v slabi družbi," je odvrnil Mirko, sklanjaje se nad biljardom.

Keglica je pocukala Mojzerja za rokav plašča in se zasmejala: "Vidite, kako moj sin igra! Jaz se tega ne bi mogla naučiti."

Jurij je z izgubljenimi očmi pogledal izza kart in pokimal: "Mhm."

Sodar Maks in bivši orožnik Grašič, vedno suha kol paper, sta se ves večer pogovarjala med seboj, trkala in zastoj pila.

(Dalje prihodnjič)

Sultan je rešil Jozeja

Mogočna gora je Peca, ki se po-
ganja 2.126 metrov visoko v nebo
nad Podjunske doline. Spodnja po-
lovica je porasla z drevjem, zgor-
nja pa je gola in veličastno se gre-
zijo njene prepadne stene navzdol.
V višini okrog sedemdeset metrov pri-
vre na dan iz skalnate odprtine pre-
cej velik in zelo lep izvir Bistrice, ki
pozneje, ko se umiri, zagnano žubo-
ri skozi več vasi ter je nekaj pogaj-
nala številne mline, žage in kovač-
nice. V Peci so včasih kopali svinec
in še danes se vidijo v višini približ-
no 1700 metrov razpadajoče zidane
rudarske stavbe.

Krotnikov Jozej je bil še majhen
fanteček, šele dve leti je hodil v šolo.
Svojega očeta je imel zelo rad. Tež-
ko mu je bilo pri sruči in jokal je, ko
je oče odhajal na Peco, kjer je bil za-
poslen kot rudar. Vedel je, da ga
dolgo ne bo videl, ker se je oče vra-
čal domov le ob sobotah, včasih pa
tudi le vsako drugo soboto. Prosil
ga je, naj ga vzame s seboj. Toda oče
ni mogel ugoditi njegovi želji, ker bi
mu bil v napotje. Šla sta pa en-
krat z mamo obiskat očeta na Peco.
Pogosto je mislil Jozej na očeta in z
mamo sta se večkrat pogovarjala o
njem. Jozej je rad postopal pred hi-
šo in se oziral na visoko goro. Neka
skriven sila ga je mikala, da bi šel tja.

Nekoga dne je morala njegova
mama po opravih za cel dan od do-
ma in je pustila Jozeja samega. Bilo
mu je zelo dolgočas in zopet se mu je
stozilo po očetu. Sklenil je, da ga
gre obiskat. Do večera, ko se vrne
mama, sem lahko zopet doma, si je
misлил. Hitro je naložil nekaj malice
v malho. Poklical je svojega drage-
ga prijatelja, domačega psa Sultana,
in mu dejal:

»Sultan, ali greš z menoj na Pe-
co?»

Pes mu je veselo pomahal z re-
pom, kot bi ga razumel. Zagnano
sta jo mahnila po poti skozi polja.
Jozeju je bingljala malha preko ra-
men, Sultan pa je razposajeno tekal
naprej in se spet vračal ter poskako-
val in mahal z repom pred Jozejem.
Šla sta še skozi vas Bistrico, nato pa
se kmalu ločila od lepe poti in sto-
pila na planinsko stezo. Mimo zelene
ravnice, posejane s skalami, sta pri-
šla na prodišče in že sta stala pod
manjšo kamnito steno. Previdno sta
stopala po ozki stezici, ki je vodila
poševno pod steno. Prišla sta v bu-
kov gozd in se po široki vijugasti
poti hitro dvigala. Gozda je bilo ko-
nec. Pred njima so se razgrinjale
obširna kamnita pobočja s strmimi
prodišči. V ozadju pa se je dvigal
v oblake greben Peca.

Krenila sta po kamniti stezi in
kmalu prišla zopet v temen gozd z
ogromnimi drevesi. Po tleh je ležalo
veliko starih bukovih in macesnovih
debel. Nenadoma je Sultan obstal in
začel lajati. Jozej je hitro pogledal,
kaj je. Kar prestrašil se je in obstal.
Na debelem deblu je sedel star mož
z veliko sivo brado. Možakar je ma-
lical, pomakal je bel kruh v malino-
vec.

»He-he-he-he«, se jima je posmejal
starček. »Kar naprej, fanteček, nič se
me ne boj, jaz sem star planinec Kro-
fov Joža iz Šmarjete. Nič ti ne bom
naredil, pa še psa pomiri, da ne bo
tako hud name«, je dejal.

Jozej je poklical Sultana in ga po-
božal, da je kam lajati.

»Fanteček, kam pa greš s psom?« ga
je vprašal Joža.

»Na Peco k očetu«, je odgovoril
Jozej.

»Kaj pa dela tam tvoj oče?«

»Svinec koplje«, je dejal Jozej.

»Ti si pa res junak, da si upaš na
tako dolgo pot, ko si še tako maj-
hen. Kako ti je pa ime?«

»Jozej sem!«

»Jozej, hočeš malo kruha in mali-
novca«, je ponudil Joža. Jozej se ni
brnil in je prisedel, zelo mu je tek-
nila dobra malica. Joža je vrgel še
Sultanu lep kos kruha in tako so
kmalu postali vsi dobri prijatelji.

»He-he-he-he, Jozej«, je zopet za-
čel Joža, »zgodaj si začel hoditi v
planje. Jaz tudi zahajam vse svoje
življenje rad v gore in še sedaj, ko
sem že tako star in težko hodim,
najraje ležem po planinah, ki so tako
čudovito lepe!«

»He-he-he-he, Jozej, pa ti je zna-
na pot na Peco?«

»Samo enkrat sem šel z mamo tja
in upam, da ne bova zašla«, je dejal.

Joža, ki so mu bile znane vse ste-
ze, je točno povedal in pokazal kod
naj hodita. Jozej se mu je še lepo
zahvalil za malico in se poslovil in
že sta jo mahala s Sultanom veselo
naprej.

Dobro shojena steza se je polago-
ma vzpenjala. Dasi je Jozeja vleklo
hrepenenje po snidenju z očetom,
vseeno ni mogel hiteti skozi čudo-
viti gorski svet, ki je bil zelo za-
nimiv in vedno drugačen. Prišla sta
zopet pod visoko steno. Sultan je za-
čel ponovno lajati. Opazil je mla-
dega, komaj nekaj mesecev starega
gamsa in se pognal za njim po široki
grapi navzgor. Tudi Jozej jo je ucvrl
za njim, poklical je Sultana in ga
umiril. Divji kozliček se je že zate-
kel na ozko polico, kamor pes ni
mogel več z njim. Jozej se je raz-
veselil ljubke planinske živalice. Ho-
tel jo je ujeti in je začel plezati proti
njej. Ko se je gamsu že skoro pri-
bližal, se je gams spet pognal ne-
koliko višje in nato zopet čakal. Če
Jozej ni mogel hitro napredovati, mu
je šel celo nekoliko naproti. Zato je
Jozej upal, da ga bo gams počakal
in da ga bo ujel. Večkrat je bil že
blizu njega, a tedaj je gams zbežal
zopet višje in tako je speljal Jozeja
precej visoko v steno.

Iznenada pa je Jozeju spodrsnilo
in je padel nekaj metrov globoko na
večje precej položno prodišče, ki se
je končavalo s prepadom na treh
straneh pa so ga obdajale prepadne
stene. Nazaj navzgor ni mogel več
plezati in tako je bil ujet sredi kam-
nite strmalice. Ko se je zavedel polo-
žaja, je izbruhnil v krčevit jok. Sul-
tan je globoko spodaj začel močno
lajati. Jozej ga je klical, a kaj ko
mu pes ni mogel nič pomagati. Več-
krat se je pognal v steno, a nikamor
ni prišel naprej, ker ni mogel ple-
zati. Postal je nemiren, tekal je sem
in tja ter lajal in končno začel stra-
hotno tuliti. Jozej se je že nekoliko
umiril in nehal jokati. Zvesti in do-
bri pes pa je čutil dolžnost, da mora
rešiti svojega prijatelja, a ker druga-
če ni mogel pomagati, je venomer sa-
mo pretresljivo tulil.

Rudarji na Peci so slišali pasje

tuljenje in postali pozorni. Slutili so,
da se je morala zgoditi nesreča, ker
pes navadno samo takrat tuli. Ene-
mu izmed rudarjev se je zdel pasji
glas znan, zato je hitro vzel daljšo
vrvi in se napotil v smer, odkoder je
prihajal glas. Ker tuljenje ni prene-
halo, je dirjal po stezi, kolikor so ga
nesle noge. V pol uri je bil na mestu
in se je hudo prestrašil, ko je zagle-
dal in spoznal psa. Uvidel je, da ga
slutnja ni varala. Poklical je psa po
imenu in Sultan je pritekkel k njemu.
Skakal od veselja vanj, lajal in zo-
pet zbežal pod steno. Rudar mu je
sledil in začel plezati po steni ter
kmalu zagledal Jozeja na prodišču.

»Jozej, kako pa si prišel sem, ali
si pobit?« je zaklical.

»Jozej pa, ki je iznenaden zagle-
dal svojega očeta, je samo še zaklical
»atej« in bruhnil v jok. Šele na po-
novno vprašanje je povedal očetu,
da ni nič ranjen ter da ga je zapeljal
v steno mladi gams in da je imel na-
men priti k njemu na Peco, ker mu
je tako dolgočas, ko se že tako dolgo
nista videla. Oče je nekaj časa plezal
proti Jozeju in ko je prišel vstric nje-
ga, je napravil zanko na vrvi in jo
vrgel Jozeju z naročilom, naj se za-
drigne okrog pasu. Nato je počasi
vlekel vrv k sebi in kmalu je stal
Jozej pri njem. Previdno sta sesto-
pila pod steno. Tedaj je oče svojega
sina dvignil, ga privil k sebi in pri-
srečno božal ter dejal:

»Ljubi moj Jozej, zelo sem vesel,
da me imaš tako rad, ampak da bi
me sam hodil obiskovat na Peco, si
le še premajhen. Vidiš, kako bi bil
kmalu lahko nesrečen!«

Nato je planil še Sultan proti Jo-
zeju in skakal vanj ter cvilil in ga
obližoval z jezikom, da ga je moral
oče odganjati. Jozej ga je hvaležno
božal.

»Kako pa, da te je mama pustila,
da si šel od doma?« je vprašal oče.

»Saj je ni bilo doma, odšla je v
Velikovec«, je odgovoril.

»Da sedaj še mama ne bo v takih
skrbeh, kot sem bil jaz, pojdimo hi-
tro vsi domov«, je dejal oče.

Zelo srečni in vsi veseli so hiteli
po stezi navzdol proti domu. Prišli
so domov istočasno z mamo. Ko je
slišala zgodbo, so se ji vlije solze in
je strastno objela ter poljubila svo-
jega sina Jozeja.

Letinski

Anekdote

Goethe je šel nekoč z dvornim vzgojiteljem po weimarskem
parku. Tedaj sta zagledala eno od dvornih dam, ki se je vneto po-
ljubovala z moškim, ki nikakor ni bil njen soprog.

»Ste videli?« se je zgražal vzgojitelj.

»Videl že,« je odvrnil Goethe, »ne verjamem pa ne.«

*

Nekoč je Goethe obiskal soline v Sulzi. Prvi delavec ga je vo-
dil naokrog. Pri slovesu se je Goethe obrnil k malemu sinku svojega
spremljevalca in ga vprašal:

»No, ali veš, kdo sem?«

Mali je ponosno odgovoril: »Pesnik.«

Tedaj ga je oče srdito nahrulil:

»O, ti osel, to je vendar gospod državni minister in tajni svetnik
von Goethe!«

*

Nekdo je hotel humorista Roda Roda predstaviti v družbi, pri
tej priložnosti pa zablesteti tudi z lastno duhovitostjo. Tako je
rekel:

»Tu vam predstavljam svojega prijatelja Roda Roda; v res-
nici ni tako neumen, kot je videti.«

Ker pa se s poklicnimi mojstri ne kaže meriti, se je amaterju
zgodilo prav, ko je Roda Roda pristavil:

»In v tem se razlikujem od svojega prijatelja.«

ARKADIJ ARKANOV:

Vrtiljak

Sedel sem v nočni restavraciji in
večerjal. Bilo je pozno. Sedel sem
v kotu. Ne vzbujam rad pozornosti.
Lahko bi me kdo videl in pričel
govoriti: »Vidiš ga, tovariš A sedi
po restavracijah. Pri njegovi pla-
či... Le odkod jemlje denar?«

Ko sem čakal na biftek, je vsto-
pil moj šef B z uslužbenko C.

— Propadel sem, — sem po-
mislil. — Zdaj me bo opazil...

Otrpnil sem na stolu in pričel
buljiti v časnik. Morda me pa ne
bo videl... Toda videl me je...
Vstal je in pristopil k meni.

— No, — mi je rekel, — po re-
stavracijah sedimo, kaj?

— Ne, ne, — sem odgovoril, —
pozno je že, pa sem skočil malo
povečerjat.

— Vem, je nadaljeval, — po-
znam te večerjice. Sicer pa, kaj je
v tem strašnega? Nihče ni brez
greha. Tudi ti me tu nisi videl, ra-
zumeš? Prav tako kot tudi jaz tebe
nisem!

— Jaz vas? — sem vprašal. —
Z NJO ali brez NJE?

— Seveda brez NJE! Ženi bom
rekel, da sem imel večerno kon-
ferenco...

— Prav, sem rekel, — kaj pa,
če me vpraša njen mož, ali sem jo
kje videl?

— Reci, da nisi!

— To bo malo sumljivo.

— No, pa mu povej, da si bil

z njo v kinu. Ti in njen mož sta
vendar prijatelja.

— Dobro, toda jaz sem bil z va-
mi na večerni konferenci.

— Reci, da sem te pustil prej
domov in da si odšel z njo v kino.

— Prav, — sem rekel.

Moj šef B je odšel, jaz sem pa
pričel jesti biftek... Čez nekaj ča-
sa me je nekdo potrepal po ra-
menu. Ozrl sem se in zagledal to-
variša D iz našega podjetja.

— Zdravo, — mi je rekel pri-
jazno. — Tudi mene ni bilo tu.

— Tu sedita B in C, — sem re-
kel, — opazila te bosta.

— Nista me videla in tudi jaz
njiju nisem videl, — je rekel D. —
Midva pa zdajle sediva v knjižni-
ci...

— Da, toda jaz sem v kinu s C.

— Nikakor ne, — je rekel D. —
C si je v zadnjem hipu premislila
in je odšla k svoji prijateljici. Prav-
kar sem se spomnil: Včeraj se je

E ob dveh ponoči vrnil domov in
rekel ženi, da je prišel tako pozno
zato, ker te je našel popolnoma
pijanega na ulici in te je s težavo
odvlekel domov. Nikar ga ne iz-
dajaj!

— Mene? Pijanega? — sem se
zgrozil.

— Kaj hočeš! Nekaj si je moral
izmisliti. Ti si bil prvi, ki se je spo-
nil nanj. Skoraj sem še nekaj po-
zabil: Če bi prišlo do nekakšnih
čenč, ti si me v torek povabil v re-
stavracijo, jaz pa nisem šel s te-
boj, temveč sem raje odšel na pre-
davanje. Zapomni si to!

D je odšel.

— Prosto? — sem zaslišal glas
ob sebi.

— Izvolite, — sem rekel in dvig-
nil oči.

Mož, ki je sedel za mojo mizo,
se mi je zdel znan.

— Oprostite, — sem se obrnil k
njemu, — zdi se mi, da sem vas
nekje že videl.

Kje? — je prestrašeno vprašal
moj sosed.

— Nekje, — sem rekel.

— Tam sploh nisem bil!

— Kje? — sem se zanimal.

— Tam, kjer ste me videli.

— Ampak jaz vas nisem videl
tam, kjer vi mislite.

— Tudi tam nisem bil! Sploh pa
bo zdajle prisleda k meni moja že-
na in midva se sploh ne poznavaj!

Izkazalo se je, da je oseba, ki
je prisleda k moji mizi, žena moje-
ga bratranca.

— Nisem te videla, — mi je šep-
nila. — In sploh me ni tu. V knjiž-
nici sem!

Začutil sem, da me zapušča
razum...

Moje življenje je bilo zadnje dni
res nenavadno. V torek sem pova-
bil prijatelja v restavracijo, ker sem
ga skušal odvleči s predavanja.

Včeraj me je kolega napol mrtve-
ga odvlekel domov in je samo za-
tegal prišel tako pozno domov.

Danes sem bil hkrati v kinu z ženo
mojega prijatelja, na konferenci in
v knjižnici.

Ves omamljen sem prišel domov.

Komaj sem odprl vrata, je za-
zvonil telefon. Oglašil se je mož
tiste C, ki je sedela v restavraciji
z mojim šefom.

— Poslušaj, — je rekel, — že-
na je odšla nočjo k svoji prijateljici.

Jaz sem ji rekel, da smo ti, tvoj
šef B in jaz skupaj večerjali. Ta-
ko je bilo, in če te kaj vpraša, pa-
zi, da se ne zapleteš. Poleg tega

me je vprašala, kje je moja plača.
Rekel sem ji, da si se ti pretepal z
natakarjem in razbil posodo, ka-
zarce in ogledalo, jaz sem pa mo-
ral zate vse to plačati...

Odvrgel sem slušalko. Spoznal
sem, da sem propadel. Edina re-
šitev je še, da vse tajim. Nikogar
ne poznam. Nikogar nisem videl.

Nikjer nisem bil. In tudi te zgodbe
sploh niste brali, ker je nisem
pisal.

IZREKI

● Vsaka solza pokaže smr-
tnikom eno resnico. (Foscolo)

ooo

● Naučite se trpeti. Če do-
bro trpite, manj trpite. (France)

ooo

● Malo vas je naučilo živ-
ljenje, če vas ni naučilo pre-
našati trpljenja. (Orat)

ooo

● Nesreča vzgaja inteli-
genco. (Hugo)

ooo

● Človek je učenec, boleči-
na njegova učiteljica in nihče
se ne pozna prej, preden ni
trpel. (De Mussel)

ooo

● Nobena vez ne združuje
dveh človeških src tako trdno
kot družba v bolečini. (Southey)

ooo

● Človek, ki ni trpel, tudi
ne zna oproščati. (Tommaso)

ooo

● Zdravnik zdravi, narava
ozdravi. (Latinski pregovor)

ooo

● Strast po oblasti je naj-
strašnejša vseh boleznih člo-
veškega duha. (Voltaire)

● Častne besede malo sta-
nejo. (Herder)

ooo

● Malo je izgubljenega, če
je le čast rešena. (Voltaire)

ooo

● Ambicija je edina sila, ki
ubija ljubezen. (Clibber)

ooo

● Ljudje se starajo, vendar
ne zorijo. (Daudet)

ooo

● Vsi ljudje so si podobni v
besedah, samo po delih se
razlikujejo. (Moliere)

ooo

● Kdor ima prav, naj se
smeje, ne pa prepira. (Rivaroli)

ooo

● Oborožite se najprej z
dejstvi, potem pa jih po svoj!
volji izkoristite. (Twain)

ooo

● Veliko znamenje povpreč-
nosti je, zmeraj umirjeno
hvaliti. (Vauvenargues)

ooo

● Dolžnost je tisto, kar ter-
jamo od drugih. (Dumas, sin)

ooo

● Delovanje je v naši na-
ravi, popolno mirovanje je
smrt. (Pascal)

OD 30. APRILA DO 8. MAJA:

Jubilejni jugovzhodni sejem v Grazu

Avstrijski sejem železa in gradbeništva
Razstavlja 1395 podjetij iz 21 držav

V šestdesetem letu svojega obstoja se pomladanski jugovzhodni sejem v Grazu ne predstavlja le v najbolj praznični obleki, marveč tudi v še večji meri kot tradicionalno avstrijsko izložbeno okno proti jugovzhodu,

- ki ima razstavljaljoča podjetja zgledno koncentrirana po branžah, kar daje sejmu preglednost, obiskovalcu pa možnost obsežnega primerjanja in izbire med razstavljenim blagom;
- ki ima med razstavljaljočimi podjetji do 75 % proizvodna podjetja, s čemer je posebno zanimiv tako za obrtno za trgovsko gospodarstvo;
- ki ima do zadnjega izpeljano servisno službo na vseh področjih.

Glavni poudarek daje sejem proizvodom kovinske industrije ter potrebam gradbeništva, kmetijstva in gostinstva na investicijskem blagu.

Sejemske posebnosti:

Razstava pohištva
Tekstilna razstava
Razstava »Naš šiling«
Razstava pitanih goved
Razstava »Naš otrok«
Razstava živil
Modna revija
Razstava krzna
Vinska razstava

Inozemske kolektivne razstave:

Jugoslavija
Sovjetska zveza
Pakistan

Sejem je odprt

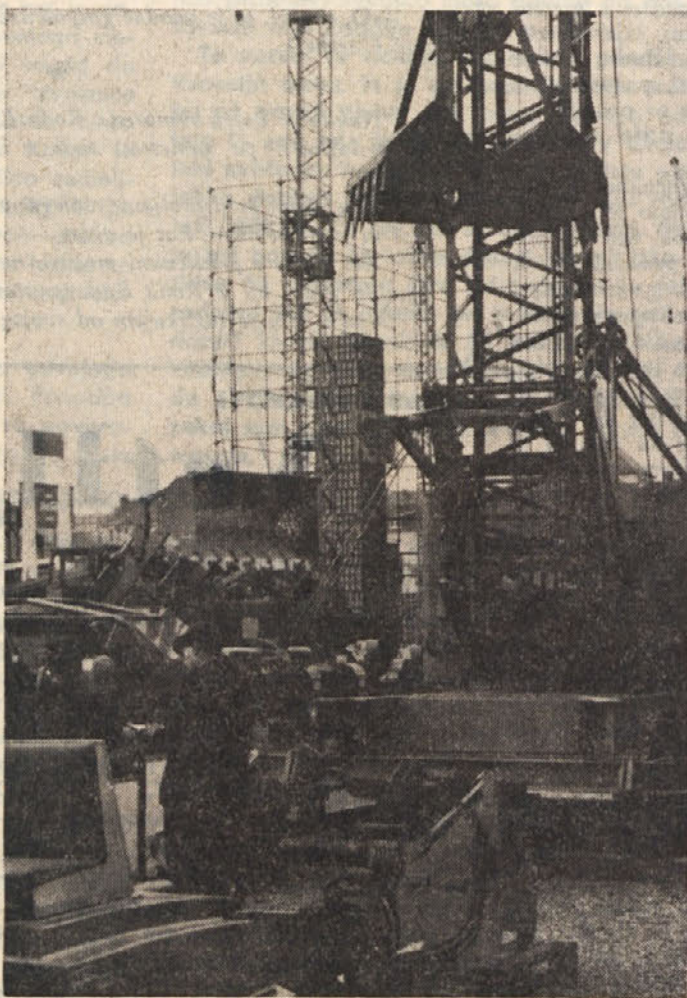
dnevno od
9. do 18. ure,
5. in 6. maja
do 20. ure.

Razstava živil

dnevno do 20. ure

Vinska razstava

dnevno do 24. ure.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudska vize — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 30. 4.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aetia, žena Norika — 15.30 Iz vseh dolin zveni — 16.30 Govorimo o znanstvenih knjigah — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Solze Macarene, pripovedka — 20.45 Koncert dunajskih filharmonikov.

Nedelja, 1. 5.: 8.05 Karačnice — 8.15 Nedeljska jutranja oddaja — 9.05 Delu čast — 12.20 Za 1. maj govori državni sekretar Franz Soranics — 12.45 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Koroška lovka ura — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.30 Nedeljski šport — 19.15 Reporlaže s praznov 1. maja — 20.10 Pridi k srečanju.

Ponedeljek, 2. 5.: 8.15 Zločin in kazni, roman — 8.45 Glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Karaški knjižni kotiček — 17.00 In spet prihaja maj v deželo — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Evropski hoteli — 20.30 Staroavstrijske podobe — 21.15 Za mesto in podeželje.

Torek, 3. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Kdaj je najlepši čas — 15.45 Koroška pesništvo — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Prašni vrag, slušna igra.

Sreda, 4. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Pavski krožek »Parcia« — 15.45 Werner Koller, mlad koroški lirik — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorilna ura — 20.15 Fidelio, opera.

Četrtek, 5. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Pomladanske vize — 18.00 Karaška deželna kulturna poročila — 18.05 Kmetijska oddaja — 18.20 Naš gospodarski komentar — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Alpska lovka ura — 21.00 Nabiralnik za priložbe — 21.10 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drava.

Petek, 6. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Domača obrt — 18.00 Koroške pihalne godbe — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Selina — Donava — 20.45 Evergreen, tokrat na Dunaju — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli

Sreda, 4. 5.: 14.15 Poročila, objave — Kar želita za igramo.

Četrtek, 5. 5.: 14.15 Poročila, objave — Tu zgledujta se lenuhi, pri tej mali pridni muhi — Cerkev in svet.

Petek, 6. 5.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Otrci pojo materam — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvence: 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 30. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Mladi glasbeniki glasbenih šol — 10.15 Odlomki iz manj znanih oper — 12.05 Med novitetami našega arhiva — 12.40 Ansambel Miška Hočvarja in trio Dorka Škoberneta — 14.05 5 slovenski pevci po Verdijevih operah — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.15 Iz naših reletnih postaj — 18.45 5 knjižnega trga — 20.00 Delavske pesmi raznih narodov — 20.15 Pesem in stvarnost — 21.00 Za ples in dobro voljo — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 1. 5.: 8.05 Glasbena matineja — 9.05 Kaznjene 31. 512, mladinska radijska igra — 10.10 Zabavni zvoki za prvomajsko dopoldne — 11.25 Za prijatelje lahke glasbe — 12.05 Voščila — 13.30 Popolovanja — 14.00 Odlomki iz oper — 15.05 V svetu zabavnih melodij — 16.00 V pomladi prvi je bilo — 17.05 Zgodba o Šimnu Sirotniku, radijska igra — 18.15 Šport in praznik — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Maj — ljubezni čas.

Ponedeljek, 2. 5.: 8.05 Praznična matineja — 9.05 Nedelja v senčnem gozdu, mladinska radijska igra — 9.50 Poslušalcem za prvomajske praznike — 11.15 Celrt ure z ansambelom Jožeta Kampiča — 12.05 Čestitke za 1. maj — 13.30 Melodija srca in Dilak prosjak — 14.00 Kulturni kašipoti — 15.05 Zabavne melodije na koncertnem odru — 16.05 Občni zbor proizvajalcev dobre volje, zabavna govorno-glasbena oddaja — 18.00 Calaiski mešan — 20.00 Sopranistka Leonthyne Price kot Carmen — 21.00 V ritmu babna.

Torek, 3. 5.: 8.00 Melodije za majsko jutro — 9.05 Vključujmo mikrofane v Zireh — 9.35 Otrci pomladi — 11.15 Iz oper Čajkovskega in Janačka — 12.05 Čestitke za 1. maj — 13.30 Revolucionarji pripovedujejo — 14.00 Pokaži, kaj znaš — 15.30 Mladostne skladbe Janeza Matičiča — 17.30 Dapustniška čula — 18.00 Radost in življenje — 20.00 Mali koncert Koroškega akademškega okteta — 20.20 Miklavž Breugnon, radijska igra.

Sreda, 4. 5.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 Orkester Mantovani — 10.45 Človek in zdravje — 12.05 Zaključni prizor iz opera »Hovansčina« — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Voščila — 15.30 Pihalna glasba — 17.05 Nacionalne smeri v evropski glasbeni literaturi — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Gledališki ravnatelj, komična opera — 21.10 Večerna pesem.

Četrtek, 5. 5.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Glasbena pravljica — 10.15 Pojo solisti zagrebške opere — 12.05 Slavni virtuoz — 12.40 Čez hrib in dol — 14.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja — 14.35 Lirika za atrake — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori —

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vasi.

20.00 Celrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 6. 5.: 8.05 Opera matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.35 Novost na knjižni polici — 12.05 Iz oper Gaetana Donizettija — 12.40 Harmonikarski orkester Svoboda iz Senlvida — 14.35 Romanija v pesmi in plesu — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 V svetu znanosti — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.45 Kulturne diagonale — 20.20 Tedenski zunanepolitični pregled — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 30. 4.: 17.03 Mala živalnica — 17.30 Veselje na glasbi — 17.50 Knjižni kotiček — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Boni, ljudska igra — 21.45 Trije navihanci — 22.45 Krva osvela v Montari.

Nedelja, 1. 5.: 17.03 Villervalla v Južnem morju — 17.30 Svet mladine — 18.00 Film zate — 19.00 Hiša sanj — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Ernst Berger šestdeset let.

Ponedeljek, 2. 5.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Pustolovščine pod vodo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Strel in 50 mrljih — 22.10 Janine Aimes.

Torek, 3. 5.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Nemščina za domačine — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ob lepi modri Danavi — 21.55 Kaj pravite k temu.

Sreda, 4. 5.: 11.03 Intriganti — 17.03 Listamo po slikarici — 17.35 Lassie — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Podoba iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Gaspas so zvonili, komedija.

Četrtek, 5. 5.: 11.03 Madagaskar, mostobran v indijskem oceanu — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Prenos iz Glasgowa, finale v Evropacupu — 21.35 Otroška tragedija.

Petek, 6. 5.: 11.03 Ob lepi modri Danavi — 18.35 Pogled v deželo — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Match, komedija — 21.20 Avstrijski portret.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klaganfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klaganfurt - Celovec, Postfach 124.

Ta teden vam priporočamo:

Iz zbirke zgodovinskih romanov

- Ivo Andrič: **TRAVNIŠKA KRONIKA**, zgodovinski roman iz stare Bosne, 416 str., br. 30 šil.
- Josef Bedier: **ROMAN O TRISTANU IN IZOLDI**, zgodovinski roman iz viteških časov, 228 str., ilustr., polusnje 64 šil.
- France Bevk: **IZ ISKRE POŽAR**, zgodovinska povest iz časov kmečkih uporov, 112 str., ilustr., br. 6 šil.
- Kasimir Edschmid: **SIMON BOLIVAR**, zgodovinski roman o osvoboditelju Južne Amerike, 530 str., pl. 57 šil.
- Fran S. Finžgar: **POD SVOBODNIM SONCEM**, zgodovinski roman o starih Slovanih, dve knjigi skupaj 480 str., br. 30 šil.
- Anatole France: **BOGOVI SO ŽEJNI**, zgodovinski roman iz časov francoske revolucije, 304 str., pl. 25 šil.
- Zsolt Harsanyi: **MADŽARSKA RAPSDIJA**, zgodovinski roman o velikem pianistu in skladatelju Lisztu, 386 str., ppl. 58 šil.
- Oskar Hudales: **KRIŽAR LENART**, zgodovinski roman iz časov križarskih pohodov, 568 str., ppl. 73 šil.
- Alois Jirasek: **PROTI VSEM**, zgodovinski roman iz dobe husitskih bojev na Češkem, 600 str., pl. 64 šil.
- Juš Kozak: **ŠENTPETER**, zgodovinski roman iz stare Ljubljane, 432 str., pl. 68 šil.
- Mimi Malenšek: **INKVIZITOR**, zgodovinski roman iz reformacijske dobe, 688 str., polusnje 123 šil.
- Mary Renault: **KRALJ MORA UMRETI**, zgodovinski roman iz stare Grčije, 336 str., pl. 66 šil.
- Wl. St. Reymont: **LETO 1794**, zgodovinski roman iz bojev za svobodo Poljske, 848 str., pl. 78 šil.
- Walter Scott: **IVANHOE**, zgodovinski roman iz stare Anglije, 384 str., br. 21 šil.
- Alojzij Remec: **VELIKI PUNT**, zgodovinska povest o kmečkem uporu, 160 str., br. 6 šil.
- Henrik Sienkiewicz: **KRIŽARI**, zgodovinski roman iz časov križarskih vojn, dve knjigi skupaj 772 str., ppl. 65 šil.
- Aleksei Tolstoj: **TRNOVA POT**, zgodovinski roman iz časov ruske revolucije, tri knjige skupaj 1256 str., pl. 124 šil.
- Ilka Voščilova: **ROMAN O PREŠERNU**, zgodovinski roman o največjem slovenskem pesniku, 464 str., pl. 82 šil.
- Mika Vlahovič: **TURMS NESMRTNI**, zgodovinski roman o starih Etruščanih, 656 str., ppl. 103 šil.
- Rosemary Sutcliffe: **ŠČITNI OBROČ**, zgodovinski roman iz stare Anglije, 264 str., ilustr., ppl. 28 šil.

Po knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

igarna „Naša knjiga“, Wulfengasse